Fundació
Transparència
i Bon Govern Local

DALEPH

Guia per a la implantació de plans d'integritat als ens locals

Versió de 22 de febrer de 2022

ACM

Guia per a la implantació de plans d'integritat als ens locals

Versió de 22 de febrer de 2022

Nota: aquesta Guia és un document dinàmic, que està previst que tingui revisions de contingut de manera periòdica. És important que comproveu que teniu entre mans la versió més recent de la Guia.

Autoria: Fundació Transparència i Bon Govern Local i Daleph.

Amb l'assessorament de l' Z e Æ ð - 4 ð å + - 7 Ì Ð - 4 - 7 Y -.

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Terrassa i l'Ajuntament de Mollet del Vallès.

Å - (- + 4 ð Æ ð (- Æ ð - 4 + - R Ñ . Ì 8 Ð 4 + Ð R ð . 4 Ð . Ì Ð 8 þ 7 4 - Ð 4 Ì Ð T - 4 - + de Gramenet, l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, la Diputació de Tarragona, el Fòrum de síndics i . ò Ì ð * 7 Ð . Æ - . Ì Ð - 4 - 7 Y - ð 8 þ 7 4 - Ð 4 Ì Ð O Ð æ - a (ð ' q - ò . - . Æ (

Dipòsit Legal: B5610-2022

ISBN: 978-84-946927-8-9

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra Ñ . Ð . (4 å Ð + - Å 8 - 7 4 + ð 4 a - Æ ð Ì Ð . . Ð 7 . 4 ð 4 7 - + .

Índex

Introducció 7

1 Presentació de la guia 9

2 Glossari d'integritat 11

3 La integritat pública als ens locals 13

4 Itineraris per al desplegament del sistema d'integritat institucional 15

4.1 Itinerari d'accions per a la posada en marxa del Sistema d'Integritat 15

4.2 Itinerari d'accions per a la consolidació d'un sistema d'integritat vigent 18

4.3 Itinerari d'accions que donen compliment al pla de mesures antifrau per a la gestió de fons Next Generation 20

5 Codi ètic i de conducta 23

ä à 4 ð æ 7 4 ò ð Ì 8 7 Æ Ì ð Ý 4 ð Æ ð Ì Ð Æ Ì 7 Æ 4 - 23

5.2 Models i alternatives 24

6 Formació i sensibilització en matèria d'integritat 27

å à w Ð . ð Å ð ð 4 a - Æ ð ð Ì ð å 7 . ð Ð 4 + Ð Ð . Æ ¾ + + Ð Æ Ð Ð Æ 4 Ð 27

å á w Ð . ð Å ð ð 4 a - Æ ð Ì ð å 7 . ð ð å + - Æ ð - - (- 4 ð - Ì 8 Ð (Ð - 4 ð Ð 28

6.3 Bústia ètica i altres mecanismes de resolució de dilemes ètics i dutbtes d'interpretació i aplicació del codi ètic 30

å ã w Ð . ð Å ð ð 4 a - Æ ð ð å + - Æ ð Ð (+ Æ Ð . . . R ð Æ 7 - 4 . - - æ Ð 2 4 ð Ì 32

7 Avaluació del risc de l'ens local 33

7.1 Enfocament dels mapes de risc 33

7.2 Metodologia d'avaluació del risc: passos a seguir per a la seva implementació 35

7.3 Mapa de riscs tipus d'un ens local 36

8 f ð Æ 4 Ð . Ì 8 ð 4 Ð + Ý 37

ç à Æ Ð (4 Ð ð Ì Ð e ð Æ ð 37

ç á T Ð . 7 + Ð . (Ð + - - (+ Ð R Ð Æ ð Ì Ð . Æ f ð Æ 4 Ð . Ì 8 ð 4 Ð + Ý 37

9 Mecanismes de detecció d'incompliments 41

9.1 Indicadors d'alerta ràpida: banderes vermelles 41

è á - - Ì Ð Ì Ð 8 Æ ð Ð 43

10 Riscos externs i grups d'interès 51

11 Mesures de gestió contingent del risc 53

12 L'organització del sistema d'integritat 55

Annex 1 catàleg de riscos per àmbits 63

Introducció

O8 . . Æð-Æð -4- - - ÌÐ T7 ðÆð(ð. Ð.4¾ åÐ+ - Ð 4 Æ (+ Ð.- - Å - ð
-*7Ð.4 Æ (+ ò. 8- Y áßàè R- ð (7 .-+ 7 (+ þÐÆ4Ð - Å Ð4 Ì æð-
Æ- . ÌÐ -4- 7 Y- Ð. Ðð Ð. -ÌðÐ 4. (Ð+ - (ÌÐ+ ð (Ð Ð 4-+ 7 - RÐ+ð4

Aquesta primera guia per elaborar plans d'integritat als ens locals, aporta solucions per a fer una compliance pública, però també aporta recursos en ètica pública, formació, prevenció, transparència i bon govern, que van molt més enllà. Volem aconseguir que, de la mateixa manera que els ens locals fan planejament en altres matèries estructurals, l'ètica pública també sigui una prioritat a l'hora de fer planejaments estratègics per al futur de les nostres corporacions locals.

>Ð R æ74 ð Æ +(+-+ 4- 4 - . 4+ÐÅ- -Ì +. (8Å ðÆ. Æ - . Ð ÐÆ4Ð.
tegritat pública les eines per a la participació ciutadana, de les entitats, dels professionals i de les empreses que interactuen habitualment amb l'administració local.

O- æ7ð- ì- Ð.4-4 Ð -Å +-Ì- (Ð+ - 9} : '97 Ì-Æð }+- .(-+Ý Æð- ð :
4 +- -Ìþ7ÌðÆ-4¾+ð- # O'q> - Å 8-..Ð.. +- Ð 4 ÌÐ 8Z 'ZeÆð - 4ðå
resultats de les proves pilot als Ajuntaments de Terrassa i Mollet del Vallès, als qui agraïm que hagin aportat les seves experiències i expertesa.

- +ÐÆ +Ì-+ *7Ð Ð (+ þÐÆ4Ð Ð. Æ (Ð4- - Å Ð. (+ RÐ. (ð 4 ÌÐ "ð
amb un altre recurs: la Guia d'autoavaluació i solucions per a elaborar plans d'integritat. Aquesta guia és una
-(ðÆ-Æð *7Ð Ð.4Ð åÐ 4 Ð Æ RÐ ð - Å Ð Æ . +Æð Z ' Ì ð ð.4+-
format digital, una autoavaluació que permetrà trobar solucions adaptades a les diferents casuístiques del nostre món local. Es preveu que estigui enllestida el primer trimestre de 2022.

Finalment, amb la voluntat que la implementació d'aquests plans d'integritat arribin a tots els ens locals, tam-
ÅÑ Ð . ìÐ (.-4 - Ìð.(.ðÆð ÌÐ . .Ð . -+Æ- . Ð. #ð(74-Æð . ð
å + ð (-+4 ÌÐ 8Ð.4+-4Ýæð- Æ þ7 4- ÌÐ .4+Ð (-ò. Ð : RÐ+ ZÅÐ+4

O 7ò. w Ð+ ð q- ð.Ð
q+Ð.ðÌÐ 4 ÌÐ 8 T

O 7ò. + ð -. ð #ò-a
#ð+ÐÆ4 + ÌÐ - 9} :O

Febrer 2022

1 Presentació de la guia

La **Fundació Transparència i Bon Govern Local** ha impulsat la **Guia per a la implantació de plans d'integritat als ens locals** amb l'objectiu de **fomentar la cultura de la integritat mitjançant la implementació de plans d'integritat**.

Els sistemes d'integritat són instruments que en l'actualitat no estan implantats a l'administració pública de

La seva extensió i consolidació dins dels marcs de gestió habituals dels ens locals es considera necessària per a garantir una prestació de serveis de qualitat en un sentit més ampli que el de satisfacció de necessitats i expectatives ciutadanes. També per a proporcionar seguretat jurídica en l'actuació dels servidors i servidores públiques, en tant que els sistemes d'integritat son garantia de transparència i aplicació de principis i valors ètics i de bon govern en l'exercici de les seves funcions.

La manca d'experiències pràctiques esteses i reeixides en l'àmbit de la integritat pública, la necessitat d'in-
de compliment normatiu que garanteixi que l'actuació dels servidors i servidores públiques s'ajusta al marc legal vigent i els doni seguretat jurídica en l'exercici de les seves funcions, motiven l'actuació de la Fundació Transparència i Bon Govern Local, **orientada a la lluita contra la corrupció i al foment de la ètica i la integritat públiques**.

nitari, i particularment els vinculats als fons Next Generation de la Unió Europea, incorporen com a exigència
una motivació legítima per als ens locals a l'hora de dotar-se d'un model d'integritat, en aquest document s'hi
d'aplicar els continguts de la **Guia**.

En tot cas, la **voluntat d'aquesta Guia és la de proporcionar orientacions clares i pràctiques als ens locals que vulguin dotar-se d'un sistema d'integritat**, sigui quina sigui la motivació que persegueixen a l'hora d'impulsar o consolidar aquesta política, en relació als passos a seguir i les diferents eines a desenvolupar per a la seva implantació.

Amb aquesta voluntat eminentment pràctica, **la Guia planteja un conjunt de mesures i eines** que es poden treballar per separat, **i proposa dos possibles itineraris d'implantació del sistema d'integritat, en funció de la situació de cada ens local**.

Els continguts de la **Guia** s'estructuren en els següents apartats a banda d'aquesta presentació:

Capítol 2: **glossari** de conceptes i termes vinculats a la integritat pública.

Capítol 3: **marc conceptual per al sistema d'integritat municipal** i claus a l'hora d'elaborar un pla d'integritat.

Capítol 4: proposta d'itineraris d'implementació de la pròpia Guia.

Capítol 5: plantejament del **Codi ètic i de conducta**, des del punt de vista dels diferents continguts que ha de contenir i els principals models existents.

Capítol 6: proposta d'accions de **formació i sensibilització** en matèria d'integritat.

Capítol 7: **metodologia d'avaluació de riscos** per a l'obtenció de mapes de risc en cinc dimensions d'actua-
Æ ð 7 ðÆð(- æÐ.4ð ÐÆ ðÆ-ð(-4+ð ð- Æ 4+-Æ4-Æð .7ÅRÐ Æð

Capítol 8 ÌÐe ðÆð ÌÐ Æ fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý.i mesures per a gestionar-lo.

Capítol 9: eines i processos de **detecció de conductes irregulars o fraudulentes**, a través d'**alertes ràpides** 'Å- ÌÐ+Ð. RÐ+ Ð Ð.(ð ÌÐ - ð (- 4-Æð Ì87 **canal de denúncies**.

Capítol 10 ðÌÐ 4ðeÆ **riscos externs**, que afecten principalment els càrrecs electes, així com la vinculació amb els grups d'interès.

Capítol 11: relació de **mesures de gestió contingent dels riscos** Ð Æ-. *7Ð -*7Ð.4. Ð. -4Ð+ð- ð4að

Capítol 12: **solucions organitzatives** vinculades a la implementació d'un sistema d'integritat.

En **Annex** es presenta el **catàleg de riscos en 5 àmbits d'actuació municipal**, integrat dins d'una eina d'auto-avaluació del nivell de risc en base a la probabilitat d'ocurrència i l'impacte del risc. Aquesta eina -Æ (- Y- ð Æ (Ð4om un recurs addicional a disposició dels ens locals.

2 Glossari d'integritat

Amb caràcter previ al contingut de la Guia, es presenta un glossari de termes vinculats a la integritat, elaborat

Integritat institucional: La integritat d'un ens públic és el resultat de l'actuació diària de totes i cadascuna de una política anticorrupció o redactar un codi ètic. Es produeix quan el funcionament operatiu de la institució els principis, valors i normes de l'ordenament jurídic, més integritat institucional trobarem.

Cultura administrativa íntegra: cultura administrativa en la qual els processos, conductes i resultats de l'acció municipal responen de manera explícita a un seguit de normes, principis i valors ètics i de transparència.

Irregularitat: és un concepte ampli que comprèn infraccions normatives, per acció o omissió, que tenen com a efecte un perjudici. S'empra principalment en el context de la regulació de la Unió Europea, en la seva dimensió d'afectació al pressupost.

Frau: tència de despesa, qualsevol acció o omissió intencionada relativa a:

- L'ús o presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tinguin per efec-
- L'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui el mateix efecte.
- en un principi.

Corrupció:

La Unió Europea distingeix la noció de corrupció pròpia del dret penal i necessàriament més estricta, d'una

Compliance: ta i estàndards de bones pràctiques. En aquest sentit, un sistema d'integritat públic incorpora la vessant de compliance, però va més enllà d'aquesta en tant en quant té per objectiu la preservació i garantia de l'interès general, a través de polítiques antifrau, però també de transparència, ètica pública i bon govern.

tota situació de risc en què l'interès particular d'una persona podria interferir en l'exe

---

Risc: (+ Å-Åð ð4-4 *7Ð Ð. (+ Ì7ÐðXð 7 Ì- Y 7 - Ð.ð 7 - (Ý+Ì7- 7 - +Ð.(.-Å
nociu per a una institució pública o per a l'interès general, a causa de vulnerabilitats que poden ser internes
ÐX4Ð+ Ð. - -*7Ð - +æ- ð4a-Æð

Risc extern: risc que emana de la relació dels estaments municipals que tenen capacitat de decisió sobre
+ÐÆ7+. . (8Å ðÆ. - Å -æÐ 4. ÐX4Ð+ . *7Ð ð 4Ð 4Ð (ÌÐ ð 4Ð 4-+ ÐXÐ+Æ
presa de decisió en funció d'un interès propi. Els agents externs poden estar registrats com a grups d'interès,
o no.

Bandera vermella: indicador de detecció de possibles situacions de frau. Es tracta d'un sistema d'indicadors
Ð (+-4 (+ð Æð(- Ð 4 Ð - æÐ.4ð ÌÐ . å . Ð7+ (Ð7. O- -4Ð+ð- ð4a-Æð Ì8
necessàriament l'existència de frau.

3 La integritat pública als ens locals

La posada en marxa d'un sistema d'integritat municipal respon, essencialment, a la **voluntat d'impulsar una cultura administrativa íntegra** ' Ð . (+ ÆÐ. . . Æ Ì7Æ4Ð. ð +Ð.7 4-4. ÌÐ 8-ÆÆð .Ðæ7ð4 ÌÐ + Ð. (+ð Æð(ð. ð R- +. Ý4ðÆ.(*7Ð +Ðå +É- - Æ e- É- **pals**.

Crear una cultura administrativa íntegra requereix treballar de manera simultània en quatre línies encaminades a:

1. Fixar el marc d'integritat institucional i les normes, valors i pautes de conducta que se'n deriven.
2. AÌÐ 4ðeÆ-+ .ð47-Æð . ð Æ Ì7Æ4Ð. *7Ð Ð Ð 4+- .Æ7+. ÌÐ - -4Ð+ð- ð4a-+ 7 +ð.Æ - - ð 4Ðæ+ð4-4 ð .4ð47Æð -
3. q+ÐRÐ ð+ ð ð ð4a-+ (+¾Æ4ð*7Ð. Æ Ì7Æ4Ð. *7Ð (.ð Ð +ð. conductes i pràctiques positives i que reforcen la integritat institucional.
4. Facilitar l'alerta i la comunicació d'indicis d'irregularitats o possibles fraus, la seva anàlisi independent ÌÐ 4 ð 8-Ì (Æð ÌÐ Ð. Ð.7+Ð. Æ ++ÐÆ4ðRÐ. -ÌðÐ 4. - åÐ4 - - ð

Si bé els sistemes de compliance tendeixen a potenciar la dimensió de lluita contra el frau i la corrupció, la Æ eæ7+-Æð Ì87 .ð.4Ð - Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 - 8¾ Åð4 Æ- Ìðåòæð Ð 4 nitiva, sinó que s'ha d'entendre com un instrument de gestió pública orientat a la millora contínua del conjunt ÌÐ 8 +æ- ð4a-Æð

' .ð.4Ð - Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 Ð. Æ eæ7+- Æ 7 -(ÐÉ- Ñ. ÌÐ ÌÐ ÌÐ æÐ. **per a la transparència i la bona governança**.

Els **elements constitutius d'un sistema d'integritat institucional municipal** son, com a mínim, els que recull 8Ð.*7Ð - - Æ 4ð 7-Æð *7Ð Æ Å+ÐðXÐ 4- 4 - Ìð Ð .ð Æ Ð+Æð4ðR - Ìð Ð .ð ÌÐ ð +- +æ- ð4a-4ðR- ð ÌÐ - æÐ.4ð (8Å ðÆ- 7 ðÆð(- rents capes que conformen el sistema:

- **Capa estratègica**: fonaments de l'ètica i la gestió pública als ens locals.
- **Capa instrumental:** ð .4+7 Ð 4. ð ÐÆ- ð. Ð. ÌÐ Ìðå7.ð .Ð .ðÅð ð4a-Æð ÌÐ +ð.Æ -ðXò Æ Ì8- Ð+4- ð ÌÐ 8 Æð- 'ÌÐ4ÐÆÆð (ð (+ 4 Æ .
- **Capa organitzativa** ð ÌÐ æ RÐ+ - É- ÌÐ .ð.4Ð - Ì8ð 4Ðæ+ð4-4
- **Seguiment i millora contínua** del sistema d'integritat.

A partir de les experiències de diversos ens locals que han endegat projectes de construcció d'un sistema d'integritat, es plantegen tot seguit algunes **claus que cal tenir en compte a l'hora de posar els fonaments del sistema d'integritat, o de donar-li un nou impuls**, que són especialment rellevants perquè el projecte tingui solidesa i recorregut:

Elements i capes del sistema d'integritat institucional, com a fonament del model de gestió pública i de bon govern de l'administració municipal

Font: Daleph: elaboració pròpia, incloent contingut de Castiñeira, À. (2002) i Asensio R.J (2020)

Lideratge o aposta política: és fonamental que hi hagi una aposta política ferma per impulsar el procés de construcció, o consolidació, del sistema d'integritat i donar-li visibilitat, continuïtat i recorregut.

Consens polític: construir consens polític és cabdal de cara a construir i desplegar els diferents elements del sistema i, lògicament, per garantir-ne la consolidació a mig i llarg termini. El desplegament d'un sistema d'integritat ha de ser una línia política que aglutini majories àmplies més enllà de l'equip de govern.

Visió sistèmica: implementar la política d'integritat institucional des d'una visió que integri les diferents ca-
(Ð. (+Ð.Ð 4-ÌÐ. Ð 8Ð.*7Ð - - 4Ð+ð + ' +æ- . (ò4ðÆ. Ð.4+7Æ47+- +æ¾ ðÀ
ÌÐ æÐ.4ð (ÐRð4-+¾ 7 ÌÐ.(Ðæ- Ð 4 ÌÐ ÌÐ Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 Ð Æ-(Ð. -õ -
(. ÐÆÐ..-+ð +ÐfÐXð -+ . Å+Ð Æ -Æ (- Y-+ Ð. Ðð Ð. ð +ÐÆ7+. . ÌÐ .ð.4+
ÌÐ ÌÐ 8 ÆðÐ. -(- ÌÐ +ð.Æ . (Ì87 Ð æ+- -4æÐ +æ- ð4a-4ð7 ð ÌÐ æÐ.4ð *
Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 - 8 +æ- ð4a-Æð

Formació: en les primeres passes de construcció del sistema és important formar els electes i la capa di-
+ÐÆ4ðR- (Ð+ 4- ÅÑ Ð Æ þ7 4 ÌÐ - (- 4ð - (Ð+ 4- *7Ð -*7Ð.4- R- (ò4
å + -Æð Ì - Rð.ðÅð ð4-4 - (+ þÐÆ4Ð ð eX- 7 -+Æ ÌÐ Æ e- É- ÌÐ Æ þ7 4
possibles reticències envers els objectius del sistema d'integritat.

Aposta organitzativa +ÐÆ ÝðXÐ+ 7 ðÌÐ+-4æÐ ð ð (7 . 4ÝÆ ðÆ ð4þ- É- 4 8-..ðÀ
ÌÐ 4+ÐÅ- - Æ+Ð-Æð -Ì-(4-Æð Ì87 - 7 ð4-4 +æ- ð4a-4ðR- - Æ+Ð-Æð
Æ-ÅÌ- (Ð+ ÌÐ.(Ðæ-+ Ð - Ì-4 (ò4ðÆ - 8 +æ- ð4a-Æð ð Æ- - ð4a-+ -ÌÐ*7-
fer seguiment de les diferents eines del sistema d'integritat.

Dimensió de participació ciutadana Æ .ðÌÐ+-+ - ð Æ +(+-Æð ÌÐA ÐÆ- ð. Ð. ÌÐ (-+4ðÀ
Ð - ÌÐe ðÆð ð Ð å Æ- Ð 4. ÌÐ - (ò4ðÆ- Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 Ð -Ì ð ð.4+-Æð
.ð.4Ð - *7Ð þ- Ìð.(.ð Ì8Ð Ð Ð 4. ð ð .4+7 Ð 4. Ì8ð 4Ðæ+ð4-4A 4Ð ð+- - Ð
ÌÐ (+ (.4Ð. ÌÐ ð +-A(+ð Æð(- Ð 4 Ð -*7Ð . ¾ Åð4. - Å 7 - Rð Æ7 -Æð Ì
ÌÐ ÌÐ 8 ÆðÐ. 4+- .(-+Ý Æð- Ð4Æ (

Perspectiva a llarg termini - æ+-4 - (.-Ì- Ð -+X- ð Æ .4+7ÆÆð ÌÐ .ð.4Ð - (4 +Ð
ð ð ð åÐ+ð + - 7 - Ðæð. -47+- ð (+Ðæ -+ 8 +æ- ð4a-Æð Ì87 - Æ7 47+- Ì
període de temps ampli per a consolidar la política.

4 Itineraris per al desplegament del sistema d'integritat institucional

En aquest capítol es descriuen les accions a emprendre de cara a implementar un sistema d'integritat en å7 Æð ÌÐ Ìðå Ð + Ð 4 . .ð47 - Æð . ÌÐ (- + 4ðÌ - ÌÐ Æ - Ì - + æ - ð4a - Æð '. Ìð de partida que porten a **dos itineraris de desplegament diferenciats: un per a la posada en marxa, i un altre per a la consolidació del sistema d'integritat institucional.**

A aquests, s'hi suma un 4Ð + ÆÐ + ð4ð Ð + - + ð Ð . (Ð Æò e Æ - Ð 4 + ðÐ 4 - 4 - (+ RÐ **fons Next Generation** 'Ð Ð - + Æ ÌÐ Ttt ð Ð q - ÌÐ tÐ Æ7 (Ð + - Æð }+ - . å + - **marc de compliment d'allò que disposen els sistemes de gestió d'aquests fons pel què fa al pla de mesures antifrau.**

1 ' . Æ - . *7Ð Ð . (- 4Ð æÐ Æ Ð É - + - ð (7 .- + - (ò4ðÆ - Ì8ð S'apunten:

> **Qüestions** que caldrà resoldre per desplegar la política d'integritat.

> **Accions per a desplegar els elements que conformen el sistema d'integritat** en un model inicial, i ÌÐ ò ð . O - + Ð - Æð Ì8 - Æ Æ ð **recomanacions metodològiques** o passos a seguir per al seu desenvolupament.

2 Ens locals que disposen d'alguns elements del sistema i que tenen la voluntat de consolidar-lo i aprofundir en el foment de la cultura de la integritat. S'apunten:

> **Qüestions** que caldrà resoldre per consolidar la política d'integritat.

> **Accions per a desplegar els elements que conformen el sistema d'integritat** en un model de consoðÌ - Æð ÌÐ .ð.4Ð - O - + Ð - Æð Ì8 **recomanacions metodològiques** o passos a seguir per al seu desenvolupament.

3 ' . Æ - . ÅÐ ÐeÆð - + ð . ÌÐ å . UÐX4 : Ð Ð + - 4ð *7Ð R Ð Ì - + antifrau previst a l'Ordre > 9 q % à ß â ß % á ß á à S'apunten:

> **Accions per a desplegar les mesures antifrau** que donen compliment al model que han d'aplicar els ÅÐ ÐeÆð - + ð . ÌÐ å . UÐX4 : Ð Ð + - 4ð

4.1 Itinerari d'accions per a la posada en marxa del Sistema d'Integritat

Qüestions a resoldre en el desplegament incipient de la política d'integritat

Afrontar el desplegament d'un sistema d'integritat implica prendre una sèrie de decisions inicials en la fase embrionària del projecte. Són decisions que han d'ajudar a emmarcar el procés de creació i implementació de les eines i, alhora, a consolidar la integritat com a política pública de l'ens.

Algunes de les qüestions sobre les que caldrà decidir en primera instància son les següents:

1. Quins seran els subjectes afectats? - Ì + ¾ Ð . 4 - Å ð + *7ð . Æ ! ÐÆ 4ð7 . Ð . 4 - .ð . 4Ð - Ì8ð 4Ð æ + ð4 - 4 .ð Ñ . 4 4 - 8 + æ - ð4a - Æð Ð 4 4 . Ð . Æ -
2. Quines eines o elements del sistema es prioritzen? Ì + ¾ ÌÐ Æð Ìð + *7ð . Ð Ð Ð 4 . ÌÐ gritat es volen incorporar inicialment. En aquest mateix capítol se'n presenten els continguts mínims recomanables a incorporar d'entrada.

3. Com es trasllada el model en un pla organitzatiu? S'haurà de decidir com s'articulen les funcions vincu-
-ÌÐ. - .Ðæ7ð Ð 4 ð ÌÐ.(Ðæ- Ð 4 ÌÐ .ð.4Ð - Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 '-..ðæ -Æð
7 ð4-4 Æ+Ð-Æð Ì87 - 7 ð4-4 Ð4Æ (

4. Quin model de desplegament se seguirà? w8ì-7+¾ ÌÐ ÌÐ4Ð+ ð -+ Æ Ð. --4Ð+ð- ð4a-
(Ð Ð 4-Æð ÌÐ Ð. Ìðå Ð+Ð 4. Ðð Ð. q ÌÐ Ìð.4ð æð+ Ð 4+Ð 7 ÌÐ Ì
contraposició amb un de concentrat

En relació amb aquesta quarta qüestió, a l'hora d'abordar l'impuls d'un sistema d'integritat en un els local, es poden plantejar, a grans trets, **dos models de desplegament principals**: un de **participatiu** que implica la plantilla i diferents actors de l'ens en la seva elaboració, i un de més **concentrat** *7Ð ÆÐ 4+- ð4a- - (+Ð.- Ì decisions i la creació de les eines a l'alta direcció de l'ens.

És cert que es poden adoptar estratègies híbrides en l'elaboració i desplegament del sistema d'integritat i els
.Ð7. Ð Ð Ð 4. ð ÌÐ åÐ4 ìð ì- -.(ÐÆ4Ð. ÌÐ ÌÐ *7Ð . ð ìÐ+Ð 4 Ð 4 (-+4ðÆ
å + -4ðRÐ.(

Es presenta a continuació una relació dels **principals avantatges i desavantatges d'ambdós models**. **La conveniència d'una aproximació o una altra pot dependre de molts factors**, entre els quals hi trobem la Ìð Ð.ð ÌÐ 8Ð . - (+Ð..- Ð ð (Ð Ð 4-+ Ð. -ÆÆð . - .ð47-Æð ð 4Ð+ - d'altres.

Models de desplegament

Impuls sistema d'integritat	Avantatges	Desavantatges
Participatiu	q 7+- ð4-4 Ì8-Æ4 +. - Å RÐ7	més temps
	Legitimitat interna dels resultats i mesures	Major inversió de recursos
	Ð É-+ - Æ+Ð-+ Æ7 47+- d'integritat	tð.Æ ÌÐ (-+- ð4a-Æð
	Tð4ðæ-+ Æ fðÆ4Ð. ð æÐ Ð+-+ Æ e- É-	Dilució de responsabilitats
	Generació d'idees i propostes	q ..ðÅ Ð å+7.4+-Æð - Å Ð . +Ð.7 4
Concentrat (de dalt a baix)	Ð Ð+ð4-4 Ð Ð Ìðq..ÐðÅ Ð implementació	ÌÐ.Æ e- É- Ð Ð . (+ ÆÐ.. i resultats
	.4-Ð eÆðÐ 4	Necessita una comunicació molt efectiva
	wð (ðeÆ-Æð ÌÐ - (+Ð.- ÌÐ decisions i responsabilitats	Menor generació de consensos
		wÐ .ðÅð ð4a-Æð +ÐÌ7ðÌ- Ð ð 4Ðæ

Accions per a desplegar els elements mínims d'un sistema d'integritat institucional

Un ens local que no tingui desenvolupat l'àmbit d'integritat haurà de construir uns elements mínims per disposar d'un sistema d'integritat inicial però complet.

A continuació es presenta un quadre amb la descripció de les accions inicials i els elements i instruments del sistema que caldrà desenvolupar, juntament amb la ubicació dels mateixos a la Guia per tal de facilitar-ne la lectura, i una breu descripció dels passos a seguir per a cadascun d'ells.

Accions inicials	Passos a seguir
Declaració institucional d'impuls del sistema	(+ R-+ - q Đ 7 - ÌĐÆ -+-Æð ð .4ð47Æð - * d'impulsar el sistema d'integritat i l'adhesió a les mesures antifrau.
Decret de delegació d'alcaldia assignant la integritat institucional a alguna de les regidories	Assignar la responsabilitat sobre integritat institucional a alguna de les àrees de l'equip de govern.
Elaborar un pla de treball per al desplegament del pla d'integritat	#Đe ð+ Đ.7+Đ. ð Đ.4-Å ð+ 7 Æ- Đ Ì-+ð ÌĐ 4- i posada en marxa de les diferents accions que permeten desenvolupar els elements del sistema d'integritat previstos.

Elements del sistema	Ubicació a la Guia	Passos a seguir
Codi ètic i de conducta	-(ò4, elaborar un codi Ý4ðÆ *7Đ - Đ Y. Æ 4ð æ7ð els elements mínims descrits.	.4ð47ð+ 7 æ+7(4 + - capacitat de decisió sobre la Æ e æ7+-Æð ÌĐ .ð.4Đ - sessions de treball acordi: '-(Đ Æ 4ð æ74 ð +ĐÌ-Æ codi, que pot partir del cos normatiu existent referit al
Solució organitzativa i de governança	-(ò4, determinar la ubicació de la competència Ì8ð 4Đæ+ð4-4 ð ÌĐe ð+ els òrgans i espais de æ RĐ+ - É- ÌĐ .ð.4Đ(ò4 ä ' Æ Ìð ì-7+¾ ÌĐ	
Formació i difusió	-(ò4: å Línia 1, formació i .Đ .ðÅð ð4a-Æð - Đ ĐÆ4Đ Línia 2: formació en els blocs A, B, D, E per a comandaments formació en els blocs A i E per a tota la plantilla	-(+ R-4 (Đ q Đ 'Å(- Æ e æ7+-Æð +æ- ÌĐ 8¾ Åð4 Ì8ð 4Đæ+ð4-4 formalment la competència a un lloc de treball, unitat, àmbit +æ- (ð Đ ÌĐ Ì8 +æ- garantia. 'Æ(ÌĐ4Đ+ ð -+ Đ Æ 4ð a focus concret de les formacions, ð (- ðeÆ-+ Đ. .Đ..ð . ð assistents.
Declaració ÌĐ Æ fðÆ4Đ Ì8ð 4Đ ÅÝÝ Æð- ÌĐ Æ fðÆ4Đ	-(ò4, establir i requerir la signatura d'una declaració d'interès.	9 + - ð4a-+ 7 ÌĐ ÌĐ ÌĐÆ -+-Æð ÌĐ Æ fðÆ4Đ. i fer-ne efectiva la signatura al (Đ+. - ÌĐ 8 +æ- ð4a-Æð habilitats en l'avaluació de riscos i gestió pressupostària. Es pot partir dels models aplicats a la gestió dels fons europeus.
Avaluació de riscos	-(ò4, iniciar l'anàlisi de riscos pels àmbits de risc amb més probabilitat de -4Đ+ð- ð4a-Æð i subvencions. A continuació, es poden +Đ- ð4a-+ - +Đ.4- Ì8¾ Åð4.	A l'apartat 7.2 es descriuen Æ 4+ Æ4-Æð els passos a seguir per a desenvolupar l'anàlisi de riscos
Banderes vermelles	Apartat 9.1, establir i fer un seguiment de les banderes vermelles.	Incorporar el llistat de banderes RĐ+ Đ Đ. å + - ð4a-+- Đ seguiment dins del manteniment d'avaluació de riscos.

Canal de denúncies	Apartat 9.2, canal de denúncies i procés estàndard de funcionament.	Incorporar el canal de denúncies a l'ens i implementar-ne el procés. En un primer estadi previ - - Æ e æ 7 + - Æ ð Ì Ð - . 7 Æ ð tecnològica, es pot establir una comunicació directa amb l'òrgan receptor de les comunicacions.

4.2 Itinerari d'accions per a la consolidació d'un sistema d'integritat vigent

T - æ + - 4 Ð . (7 æ 7 ð Ì ð . (. - + Ì 8 7 . ð . 4 Ð - Ì 8 ð 4 Ð æ + ð 4 - 4 Ð * 7 - . Ð R + æ - ð 4 a - Æ . ð Ì - Æ ð Ì Ð - (ò 4 ð Æ - Ì 8 ð 4 Ð æ + ð 4 - 4 ð Ñ . Æ . ð Ì Ð + - 4 * 7 Ð - ð 4 Ð æ + ð - 4 Ð ð X - Ð . Ì Ð . Ð R 7 (- 5 å Ð 4 Æ - ò 6 æ 7 Ð . Ì Ð Ð . * < Ð . 4 ð . . Å + Ð Ð . * 7 - . prendre aquest procés, son les següents:

Qüestions a resoldre per a la consolidació del sistema d'integritat vigent

1. Com està funcionant el sistema d'integritat? Quins àmbits caldria completar, reforçar, revisar o ampliar? - Ì + ¾ Ì 7 + - 4 Ð + Ð 7 Ì ð - æ . 4 ð Æ (+ Ð R ð * 7 Ð (Ð + Ð 4 ð ð Ì Ð 4 ð e Æ - + Ð . Ì - Æ ð * 7 Ð Æ - Ì + ¾ - Å + Ì - + ð Æ - + ð e Æ - + * 7 ð . . Ð + - Ð . Å þ Ð Æ 4 ð 7 . Ì Ð ð
2. Quines experiències d'altres administracions poden ser una bona referència per a la millora interna? (4 - + - Å ð å + - Æ ð Ì 8 - 4 + Ð . Ð . Æ - . * 7 Ð 4 Ð Ð 7 Æ Ð + 4 + Ð Æ + + Ð æ - ð Ì Ð 4 ð e Æ - + (. . ð Å Ð . ð + Ð . Ì Ð . ð . 4 Ð -
3. Quines eines o elements del sistema cal prioritzar a l'hora de plantejar incorporacions i millores? - Ì + ¾ decidir quins elements del sistema d'integritat es volen incorporar o millorar.

Accions per a consolidar el sistema d'integritat de l'ens local

A continuació s'apunten diferents accions que un ens local amb recorregut previ en l'àmbit de la integritat pot ð (7 . - + (Ð + å Ð + Ñ . + Å 7 . 4 Ð . Ð 7 . ð . 4 Ð - ð - (+ å 7 Ì ð + - Æ 7 4 7 + - Ì 8 ð 4 Ð æ +

Accions	Passos a seguir
Diagnòstic de la situació actual	. 4 ð 4 7 ð + 7 æ + 7 (Ì Ð 4 + Ð Å - Ì 8 ð 4 Ð æ + ð 4 - 4 4 4 - Ð (- + 4 ð Æ ð (- Æ ð Ì 8 Ð X 4 Ð + . - 8 + æ - ð 4 a - Æ ð * 7 Ð (7 æ 7 en el procés. Aquest grup motor ha de complir amb l'encàrrec d'elaborar el diagnòstic del funcionament del sistema d'integritat i proposar àmbits a millorar. ' Ì ð - æ . 4 ð Æ Ð . Ì 7 + ¾ - 4 Ð + Ð ð 4 þ - É - 4 4 Ý Æ ð * 7 Ð . - + - - + Ð - ð 4 a - Æ ð Ì 8 Ð 4 + Ð R ð . 4 Ð . - (Ð + . Ð . Æ - 7 a (Ð + - - Å + Ì - + + Ð f Ð X ð . Ñ . Æ + - . ð (. . ð Å Ð (- 4 Ð Ð * 7 Ð . 4 - ð 4 Ð + - - 8 + æ - ð 4 a - Æ ð Els possibles temes a cobrir en el diagnòstic serien: abast i funcionament del codi ètic i de conducta; coherència i bon å 7 Æ ð - Ð 4 Ì Ð Ì Ð + æ - ð 4 a - 4 ð 7 ð Ì Ð æ R Ð + - É - sistema; estat de l'avaluació de riscos; funcionament del canal Ì Ð Ì Ð 8 Æ ð Ð . ð (- Æ 4 Ð Ì Ð - å + - Æ ð ð . Ð . ð Å ð ð 4 a - mecanismes de seguiment i avaluació del sistema.

Prioritització	Decidir, en el sí del grup de treball o per part dels responsables d'integritat, la prioritat dels diferents aspectes diagnosticats com a millora o consolidació. Una eina útil en aquest aspecte és la Æ-4Ðæ+ð4a-ÆðÌÐ ðRÐ Ì8ð(-Æ4Ð ðÐ.å sobre cadascun dels àmbits de millora detectats: ordenant les -ÆÆð.Ð7--4+ð7Ì8ð(-Æ4Ð'Å-ðX -4((ÌÐ(+ð+ð4a-+Ð.Ð.7+Ð.ÆÐÉ-4(Ð+ ð(-Æ4Ð ð+Ð*7Ð+ÐðXÐ7 Å-ðX æ+-7Ì8Ð.å + *7Ð4ÐÐ7 Å-ðX ð(-Æ4Ð ðæÐÐ+Ð7 -4

Elements del sistema	Ubicació a la Guia	Passos a seguir
Millora o ampliació del codi ètic i de conducta	-(ò4 qüestionar l'abast i formulari del codi ètic i de conducta, tot plantejant-ne la millora, ampliació o revisió de continguts i l'ampliació dels subjectes afectats pel codi ètic en cas que únicament afecti a càrrecs electes, de Æe-É-ð(Ð+.-	.4ð47ð+7æ+7(ÌÐ4+Ð amb capacitat de decisió sobre les accions a emprendre per consolidar la política d'integritat en els següents àmbits: '-(Å+ð+7-+ÐfÐXð .ð entorn la concreció, ampliació o enfocament del codi ètic i de conducta. A banda, si el codi està destinat als alts càrrecs, discutir-ne l'ampliació de la seva afectació a tots els servidors i servidores (8Åð*7Ð.ÌÐ8+æ-ð4a-Æ 'Å(ÌÐ4Ð+ð-+.ðÐ.Æ-7 ð+Ð.Ð8+æ-ð4a-Æð del sistema: revisió de +Ð.(.-Åðð4-4.+æ-ð4a- la distribució de funcions, revisió del funcionament de l'òrgan de garantia.
Consolidar la visió .ð.4Ýðæ-ðÆ-+ðeÆ-+ el model de governança	-(ò4 àá, distribuir les diferents funcions per a la gestió del sistema d'integritat i consolidar-ne les estructures per a donar estabilitat i continuïtat a la política.	
Formació, sensibilització i difusió	-(ò4 åæÐÐ+-ð4a-+ el contingut formatiu i .Ð.ðÅðð4a-Ì+ð-(ð-+-ÐÐ. continguts i públic destinatari.	'Æ((+ð+ð4a-+ÐÆ4ða -ÌÐ(Ðæ-+ð(-ðeÆ-+ sessions i assistents.
Bústia ètica i de resolució de dubtes	Apartat 6.3, proposta de Æeæ7+-Æð Ì87- ètica de resolució de dubtes i dilemes ètics, diferenciat del canal de denúncies, amb una orientació preventiva.	Å8.e4ðð-+ 8-+4ðÆ7-Æð Æ canal de dubtes, a través d'una solució tecnològica, el treball en grups, o un model combinat.
Avaluació de riscos completa	-(ò4, incorporar l'anàlisi de riscos a la totalitat de mapes de risc que preveu la Guia, i treballar un procés per al seguiment periòdic dels nivells de risc i les recomanacions i mesures aprovades.	A l'apartat 7.2 es descriuen els passos a seguir per a desenvolupar l'anàlisi de riscos

Enfortir el seguiment i avaluació	funció de seguiment global mecanismes de seguiment del codi, de l'avaluació de riscos i de les banderes vermelles.	Implementar el seguiment i avaluació del sistema a la seva revisió. En cas d'aplicar-lo, revisar i comprovar el seu funcionament i establir mesures i obligacions en cas que no s'estigui fent efectiu.
Direcció i gestió pública	Malgrat no és objecte d'aquesta Guia, aspectes com l'estil directiu, una bona gestió pública i de recursos humans així com objectius, són elements de bon govern que tenen un impacte àmbits també repercuteixen positivament en la consolidació del sistema d'integritat.	

4.3 Itinerari d'accions que donen compliment al Pla de Mesures Antifrau per a la Gestió de Fons Next Generation

Next Generation de la Unió Europea comporta un seguit d'obligacions referides als sistemes de gestió dels fons. En particular, el sistema de gestió inclou el **desenvolupament d'un pla de mesures antifrau**, el contin- **guies**

accions que han d'emprendre els ens locals interessats a donar resposta a l'Ordre, sempre a partir dels continguts elaborats per a aquesta Guia.

En aquest sentit, cal recordar que la Guia té un abast més ampli que no pas el de l'Ordre, que s'orienta es- d'indicar si té o no té disponibles. En funció d'això, s'obté una determinada puntuació d'acord amb uns barems establerts a la pròpia Ordre.

Accions per a desplegar les mesures antifrau que donen compliment al model que han d'aplicar els bene-

Accions inicials	Passos a seguir
Revisió de les mesures i instruments d'integritat vigents - Next Generation	ja implantats, si és el cas, per tal de valorar quines llacunes del pla de mesures antifrau cal cobrir.
Declaració institucional de compromís en la lluita contra el frau	en la lluita contra el frau i la voluntat d'impulsar el sistema d'integritat i l'adhesió a les mesures antifrau per donar compliment a un dels ítems de l'Annex II B.5 de l'Ordre.

Elaboració i aprovació formal d'un Pla de mesures antifrau	El pla de mesures antifrau ha de permetre a l'ens garantir i declarar * 7 Ð Ð Ð . Ð 7 ¾ Å ð 4 Ì 8 - Æ 4 7 - Æ ð Ð . å . . 8 ì - les normes aplicables, en particular en relació amb la prevenció, Ì Ð 4 Ð Æ Æ ð ð Æ + + Ð Æ Æ ð Ì Ð å + - 7 - Æ + + 7 (Æ El pla es pot articular com un recull de les mesures vigents en 4 + Ð . ¾ Å ð 4 . ' - (Ð . 7 + Ð . Ì Ð (+ Ð R Ð Æ ð Ì Ð å + Ì Ð 4 Ð Æ Æ ð Ì Ð å + - 7 ð ' Æ (Ð . 7 + Ð . Ì Ð Æ + + Ð Æ A en aquest darrer cas d'acord amb la perspectiva i les recomanacions procedimentals que contempla la pròpia Ordre ministerial. Dins de l'apartat de mesures de correcció i persecució del frau, cal preveure i explicitar el conjunt de mesures que contempla l'Ordre ministerial en relació amb: > L'anàlisi de la incidència del frau, en cas que aquest es produeixi, per avaluar si té caràcter puntual o sistèmic. > El procediment d'actuació respecte a la retirada de (+ þ Ð Æ 4 Ð . - å Ð Æ 4 - 4 . (Ð å + - 7 - Å e - É - Ð europeus, si és el cas. > El procediment de comunicació dels fets fraudulents que eventualment es detectin, d'acord amb el procediment establerts pel sistema de gestió dels fons. > El compromís de denúncia dels fets punibles que eventualment es detectin davant de les autoritats públiques - Æ ð - . Ì Ð - € ' Ì - R - 4 Ì Ð - e . Æ - ð - competents. L'aprovació del pla per part dels corresponents òrgans de govern Ð R ð - 7 . Ð Y - - Ì Ì ð Æ ð - Ì Ð Æ (+ ò . Ì Ð 8 Ð . el frau, i per tant permet constatar l'existència del pla de mesures antifrau en els diferents nivells d'execució.

Elements del sistema	Ubicació a la Guia	Ítem de l'Annex II B.5 de l'Ordre al qual es vincula
Codi ètic i de conducta	- (ò 4 ä, elaborar un codi Ý 4 ð Æ * 7 Ð - Ð Y . Æ Ð 4 (ð Æ ð 7 ð Æ Ð - . Ð 4 7 - (- + 4 - 4 elements mínims descrits.	Ì ð Ý 4 ð Æ * 7 Ð ð Æ 7 la política d'obsequis.
Solució organitzativa	- (ò 4 à á, nomenar l'òrgan responsable de garantir l'aplicació del pla de mesures antifrau i de gestionar la bústia ètica.	L'Ordre ministerial requereix ð Ì Ð 4 ð e Æ - + 7 + æ - Ð Æ - d'examinar les denúncies rebudes i proposar mesures correctores. En aquest sentit, aquesta unitat té un encàrrec doble però molt Æ Æ + Ð 4 ' - (æ - + - 4 ð + 8 - (- Ì Ð Ð . 7 + Ð . - 4 ð å + - 7 ' Å Ð Æ - . Ì Ð Ì Ð 8 Æ ð Ð . 4 Ñ per tant, les funcions pròpies de l'òrgan de gestió del canal Ì Ð Ì Ð 8 Æ ð Ð . Ì Ð e ð 4 - - : apartat 12.

Formació i difusió	-(ò4 å: Línia 1, formació i .Ð .ðÅð ð4a-Æð - ·ÐÐÆ4Ð Línia 2: formació en els blocs A, B, D, E per a comandaments formació en els blocs A i E per a tota la plantilla	La formació indicada cobreix el que preveu l'Ordre ministerial, en relació a la impartició de formació *7Ð (+ æ7ð 844ðÆ- q8Å ðÆ- ð faciliti la detecció del frau.
Declaració ÌÐ Æ fðÆ4Ð Ì8ð Ì4ÐÅ.ÝÝ. Æð- ÌÐ Æ fðÆ4Ð	-(ò4 ç, establir i requerir la signatura d'una declaració d'interès.	En base als continguts de la :7ð- 8Ð . Æ- ì-7+¾ ÌÐ ÌÐe ð+ el procediment per a tractar els Æ fðÆ4Ð. Ì8ð 4Ð+Ý. ð +Ð*7Ð+ð la signatura de la Declaració Ì8 Å.Ý Æð- ÌÐ fðÆ4Ð Ì8A 4Ð+Ý '# A(.Ðæ . Ð ÌÐ Ð.4¾ Ì-+Ì
Avaluació de riscos	-(ò4, centrar l'avaluació de riscos en aquells on es concentra la incidència del frau en matèria de fons europeus: contractació i selecció de personal.	74 -R- 7-Æð *7Ð ðÌÐ 4ðeÆ- els riscos, el seu impacte i la probabilitat d'ocurrència, i ÌÐe ÐðX Ð.7+Ð. Æ ++ÐÆ4 +Ð. que permetin reduir l'impacte o la probabilitat d'ocurrència del risc. q+ÐRð.ð Ì87 .ð.4Ð - ÌÐ +ÐRð.ð periòdica. q+ÐRð.ð ÌÐ Ð.(..ðÅ Ð. Ð.7+Ð de control de les mesures Æ ++ÐÆ4 +Ð. ÌÐe ðÌÐ. ð ÌÐ - forma com es documentarà aquest control.
Banderes vermelles	Apartat 10.1, establir i fer un seguiment de les banderes vermelles.	Les banderes vermelles son ð ÌðÆ-Ì +. ÌÐ å+-7 .Ð Y-. d'alerta reconegudes en la gestió de fons europeus, i la pròpia Ordre ministerial en fa esment. S'han de comunicar al personal en posició ÌÐ ÌÐ4ÐÆ4-+- Ð. ð4þ- É- 4 Ìðå7 % å + -Æð
Canal de denúncies	Apartat 9.2, canal de denúncies i procés estàndard de funcionament.	Incorporar el canal de denúncies a l'ens i implementar-ne el (+ ÆÑ. 4- ð Æ .8ì- ÌÐe ð4 - - Guia, cobreix el requeriment de l'Ordre d'habilitar algun canal de presentació de denúncies per part de qualsevol persona interessada. En un primer estadi previ a - Æ eæ7+-Æð ÌÐ -. 7Æð tecnològica, es pot establir una comunicació directa amb l'òrgan receptor de les comunicacions, -Å(..ðÅ Ð. Ð -É .-Æ- -. de denúncies externs.

5 Codi ètic i de conducta

El codi ètic i de conducta és un element central de tot sistema d'integritat. El codi ètic d'un ens local ha de servir per **construir un marc ètic comú** (Ð+ - Æ þ7 4 ÌÐ (Ð+. Ð. *7Ð 4+ÐÅ- Ð Ð sense perjudici de la posició, condició o règim jurídic de vinculació.

- 4Ð ð+ (+Ð.Ð 4 *7Ð - O Ðð àè%áßàã ÌÐ 4+- .(-+Ý Æð- -ÆÆÑ. - - boració d'un codi de conducta per als alts càrrecs de les administracions públiques, al seu article 55.3.

' ÌÐ.Ð R 7(- Ð 4 ÌÐ Æ Ìð Ý4ðÆ Ð.(- 4Ðþ- Ì Æ. Ð 4 + - - +ÐfÐXð e ðÆð ð ð +- ÌÐ - (+Ð.4-Æð ÌÐ . .Ð+RÐð.(8Å ðÆ. ð - ð +- ÌÐ

5.1 Contingut mínim d'un Codi ètic i de conducta

Un codi ètic i de conducta ha de tenir un **contingut mínim**:

- **Principis d'actuació i valors ètics**: relació dels principis i valors inherents al servei públic i l'ètica que han de regir l'actuació de les persones destinatàries del codi.
- **Normes de conducta**: normes generals que han d'adoptar les persones subjectes al codi i orientar les seves actuacions.

  O- O Ðð àè%áßàã Ð.4ð(7 - 7 - .Ý+ðÐ ÌÐ (+ð Æð(ð. Ì8-Æ47-Æð ð Ð . -+4ðÆ Ð. äá - äã ÌÐ 8'.4-474 ¾.ðÆ ÌÐ . '(Ð-4. q8Å ðÆ. Ð conducta que han de ser respectats i observats pels servidors i servidores públics.
- **Abast o àmbit d'aplicació**: determinació de quines són les persones subjectes al codi ètic i de conducta.
- **Naturalesa jurídica**: explicitació del tipus de naturalesa jurídica amb la que es constitueix el codi.
- fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý. ÌÐe ðÆð ÌÐ4- -Ì- ÌÐ Æ fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý. ð

T #Ðe ðÆð ÌÐ4- -Ì- ÌÐ - (ò4ðÆ- Ì8 Å.Ð*7ð. ð +Ðæ- .: concreció dels p ÌÐ +ÐÆÐ(Æð Ì8 Å.Ð*7ð. ð +Ðæ- . *7Ð R-æð Ñ. Ð ¾ Ì87 - ÌÐÆ pertinent

- **Òrgan de garantia** ÌÐe ðÆð ð Æ (.ðÆð ÌÐ 8 +æ- *7Ð ì-7+¾ ÌÐ RÐ4 per la seva revisió i seguiment. Així mateix, descripció del procés, mesures o actuacions que podrà emprendre en tot allò vinculat al compliment del codi**.**
- **Mecanismes de revisió i seguiment** ÌÐe ðÆð ð (Ð+ð ÌðÆð4-4 ÌÐ . ÐÆ- ð. Ð. ÌÐ (+ (ð Æ Ìð ð Æ Ð 4- Ð Ð (+ ÆÐÌð Ð 4 (Ð+ - .ÐR- -Æ47- ð4

A més, un codi ètic i de conducta pot **incorporar d'altres elements** per tal de ser més complet, en funció de la voluntat i les possibilitats de cada ens local.

- **Preàmbul**: text introductori que pot emmarcar la visió estratègica en integritat pública, establir una Rð.ð æ Å- +Ð.(ÐÆ4Ð Ð . (+ð Æð(ð. ð R- +. ÌÐ Æ Ìð ÐX(ðÆð - -47+- Ð.- þ7+òÌðÆ- ÌÐ Æ Ìð - .ÐR- 7ÅðÆ-Æð - .ð.4Ð - Ì8ð contingut, etc.
- **Ubicació al sistema** ÌÐe ðÆð - (+Ð¾ Å7 8-+4ðÆ7 -4 ÌÐ 8Ð Æ-ðX Ì ð - +Ð -Æð - Å - +Ð.4- ÌÐ (ÐÆÐ. ÌÐ .ð.4Ð - ð ÌÐ 8 +æ- ð4a-Æ
- **Principis de bon govern** ÌÐe ðÆð ÌÐ (+ð Æð(ð. *7Ð Ñ. å-Æð +ÐåÐ+ sinó també al bon govern.

- **Conseqüències d'incompliment**: 4 ð (ð e Æ e-læ ð conductes irregulars o infractores i la seva vincu- -Æ ð - . (+ Æ Ð Ì ð Ð 4 . ð % .- Æ ð . Æ ++ Ð .(Ð 4 .
- **Desplegament de normes de conducta en àmbits concrets**: desenvolupament de normes de conducta vinculades a un àmbit d'actuació concret, com pot ser contractació, gestió de personal, subvencions, o d'altres.
- **Mecanismes de difusió** Ð X (ðÆ ð 4 - Æ ð Ì Ð Ð . Ð ð Ð . Ì Ð Ì ð å 7 . ð Ì Ð Æ Ì ð Ñ . . ð Ð Ð . Ð 7 - 4 Ð ð Ð 4 ð (. . ð Å Ð Ð 4 Ð Æ - R ð . Ì Ð - Ì - 4 ð Æ + (personal funcionari i laboral.
- **Mecanisme d'adhesió** Ì Ð e ð Æ ð Ì Ð - Ì - ð 4 - 4 Ì 8 - Ì ì Ð . ð - . Æ 4 ð æ 7 4 . ð (+ Ð Æ Ð Ð . 4 - Å ð + - . Ð ð 4 þ - É - 4 - Ì ì Ð . ð ð Ì ð R ð Ì 7 - ð 4 a - Ì -

5.2 Models i alternatives

L'elaboració d'un codi ètic i de conducta porta associades algunes **decisions** respecte de possibles models o alternatives d'aplicació. A continuació es presenten diversos elements sobre els quals caldrà prendre una decisió respecte quina via adoptar.

Quina naturalesa jurídica ha de tenir el codi ètic i de conducta?

> ð ì - Ì . Ì Ð . (+ ð Æ ð (- . Ð - - 4 7 + - Ð . - þ 7 + ò Ì ð Æ - Ì Ð Æ Ì ð Ý 4 ð Æ - Ì Ð e jurídics de **naturalesa reglamentària** ð - Ì Ð e ð Æ ð Æ - **instrument d'autorregulació**.

' . Æ Ì ð . Ì Ð e ð 4 . Æ - ð . 4 + 7 Ð 4 . þ 7 + ò Ì ð Æ . Ì Ð - 4 7 + - Ð . - + Ð æ - Ð 4 ¾ + ð - . *7 Ð . 4 - Ì Ð e ð Æ ð ð (ð Æ - *7 Ð Ð . + Ð *7 Ð + Ð ð X Ì 8 - Ì ì Ð . ð R 7 4 ¾ + ð - - Æ Ì ð jectes de manera preceptiva per la seva naturalesa reglamentària. A més, poden quedar subjectes de manera Ñ . Ð . 4 + ð Æ 4 - - 8 ì + - Ì 8 ð Æ - + Ð . Ð X (Ð Ì ð Ð 4 . . - Æ ð - Ì + . ð - (ð Æ - + Ð Ð el caràcter reglamentari li pot atorgar una major estabilitat, però alhora és un instrument més rígid derivat del que preveu la Llei de procediment administratiu per a l'elaboració de disposicions normatives de caràcter general[3]. Són exemples de codi amb naturalesa reglamentària els de l'Ajuntament de Barcelona, de Vilanova i la Geltrú o de l'Ajuntament de Terrassa.

' . Æ Ì ð . (Ì Ð Ì Ð e ð + - . Ð 4 - Å Ñ Æ - ð . 4 + 7 Ð 4 . - + Æ . Ì 8 - 7 4 ++ Ð æ 7 - Æ ð Æ - + 8 - Ì ì Ð . ð ð Ì ð R ð Ì 7 - ð 4 a - Ì - Ì Ð . Æ ¾ ++ Ð Æ . ð (Ð + . - Ì Ð 8 Ð . - *7 Ð 8 Ð . 4 - + Æ ð - Ì + - Ì Ð . Ð 7 Æ 4 ð æ 7 4 Ð Æ (- + - Æ ð - Å 8 - 4 + Ð Ì Ð - æ + - 4 Ð . Ð Ð . Ð æ 7 Ð ð X Ð - (ðÆ - 4 - . Ð Å - Ì - (Ì Ð 4 Ð ð + 7 - - þ + f Ð X ð Å ð ð 4 - 4 - 8 ì + - Æ 4 ð æ 7 4 q Ð + 8 4 ð Ð Æ - + ¾ Æ 4 Ð + - 7 4 + Ð æ 7 - Ì + (4 (Ð + Ð 4 + Ð Ð å Æ - + Ð i no tant sancionadora. Exemples de codi amb naturalesa autoreguladora són el codi de conducta dels alts Æ ¾ ++ Ð Æ . Ì Ð - : Ð Ð + - ð 4 - 4 Ì Ð - 4 - 7 Y - ð Ð Ì ð 4 4 ð Æ Ì Ð . Ð + R Ð ð (8 Å ð Æ Ì

Quins han de ser els subjectes obligats?

Els subjectes obligats d'un codi ètic i de conducta poden ser els **alts càrrecs i directius**, o **incloure també el conjunt del personal** de l'ens. La normativa catalana parla de l'obligatorietat de les administracions de dispo- .- + Ì 8 7 Æ Ì ð Ì Ð Æ Ì 7 Æ 4 - Ì 8 - 4 . Æ ¾ ++ Ð Æ . Ð 4 + Ð *7 Ð Ì 8 - 4 + - Å - Ì - Ð } Ð X Ì Ð 8 ' (Ð - 4 q 8 Å ð Æ ' } t ' ' q (e X - (+ ð Æ ð (ð . Ý 4 ð Æ . ð Ì Ð Æ Ì 7 Æ 4 - (Ð + - . 4 + Ð Å

Existeixen múltiples models en l'enfocament dels subjectes obligats i els codis ètics i de conducta. A grans 4 + Ð 4 . 4 + Å Ð - æ 7 Ð . 4 Ð Ì Ý Æ ð Ð . (+ ð Æ ð (- . q Ð + 7 - Å - Ì - Ð . Æ Ì ð . *7 Ð directius, amb alguns matisos com pot ser la inclusió dels habilitats nacionals; en segon lloc, codis que in- Æ 7 Å Ð ð X Ð - - 4 4 - ð 4 - 4 Ì Ð 8 + æ - ð 4 a - Æ ð ð (Ð + 8 4 ð Ì Ð . ì ò Å + ð Ì . Ð documents del sistema d'integritat afecten a un col·lectiu o a un altre.

q Ð *7 Ð å - - . Ì Ð . ì ò Å + ð Ì . .8 Å . Ð + R Ð å + É - Æ - . . Ð *7 Ý Ð . Æ Ì ð . *7 Ð ð (8 Å ð *7 Ð . + Ð .(Ð - R - + . ð (+ ð Æ ð (ð . Ý 4 ð Æ . Ñ . *7 Ð - Æ Ì 7 Æ 4 Ð . ð Ì Ð e ð

â L ð Ñ Ð a . Ð . ð t ' á ß à æ (Una mirada comparada sobre algunas experiencias de códigos éticos y de conducta en la función pública. A " q t Ð R ð . 4 - " - . Æ - Ì Ð : Ð . 4 ð Ì Ð q Ð + . - . Y Z + æ - ð a - Æ ð Ð . q 8 Å ð Æ - . à â (ä ç - æ è

Diputació de Barcelona. En altres casos, com a l'Ajuntament de Mollet del Vallès, el propi codi estableix quins codi en funció del seu objectiu i disposa de diversos codis en funció dels destinataris o les matèries i conduc-

En algun cas, es fa una distinció dins del propi codi, o amb documents diferenciats, entre conductes i principis entre els electes amb responsabilitats de govern, i aquells que són a l'oposició.

canvi, podria implicar un procés de gestació més participatiu, transversal i probablement longeu, però alhora

Com es poden articular els òrgans de garantia?

tantes casuístiques com codis en la composició d'aquests òrgans, en els què les parts implicades solen ser membres del govern, persones treballadores de l'ens, experts externs, ciutadania o síndics ciutadans.

del codi, l'anàlisi de queixes i comunicacions, la resolució de dubtes i dilemes, i l'elaboració de recomanacions i informes d'activitat o seguiment. En molts casos, es preveu la possibilitat que l'òrgan faci consultes ja sigui a personal de l'ajuntament o a institucions externes per a informar les seves actuacions. Val a dir que en els compliment del codi.

Vegem alguns exemples de composició d'aquests òrgans en exemples del nostre entorn:

- Ajuntament de Barcelona: resolució de dubtes en la interpretació i aplicació del codi, la difusió del codi i l'impuls de mesures de formació vinculades als valors, normes i pautes del propi codi, a banda de vetllar pel seu compliment i seguiment.
- Ajuntament de Bilbao extern a proposta d'Alcaldia, i el secretari municipal, que hi té veu però no vot. És responsabilitat
- Ajuntament de Sant Boi de Llobregat: ta de manera directa la funció de resolució o interpretació de casos.
- Ajuntament de Vilanova i la Geltrú: ons i millores.
- Diputació Foral de Guipúscoa sol·licitar informes interns o externs a experts de determinats àmbits si així ho considera.

- Ajuntament de Mataró - ð..ð Ì844ðÆ- Ð.4¾ ð 4Ðæ+-Ì- (Ð+ Æð Æ Ð Å+Ð. Ìð+ÐÆ4ð7%R- Ð #ÐåÐ . + ÌÐ Æð74-Ì¾ ð Ì7Ð. (Ð+. Ð. ÐX4Ð+ Ð. O Ð Æ-. . Æ (ÐX . - ð .4ð47Æð . Ð.(ÐÆð- ð4a-ÌÐ. ð ì- ÌÐ +Ð. Ì+Ð els qüestions respecte incompliments quan sigui possible.
- Ajuntament de Mollet del Vallès: Ð ð..ð -4 Ì8Ý4ðÆ- (8Å ðÆ- ð Å æ RÐ+ Ñ. ÌÐ wò ÌðÆ%- qÐ+. Ð+ }Ñ - +Ð.(.-Åð ð4-4 Ð 4+Ð Ì8- 4+Ð. ÌÐ +Ð. Ì+ nar tràmit a les queixes o denúncies, així com d'elaborar un informe de supervisió del compliment del codi.
- Ajuntament de Terrassa Ð. Æ (4- - Å Ì . +æ- . ÌÐ .Ðæ7ð Ð 4 - ð..ð ÌÐ wÐæ7ð Ð 4 ÌÐ Ìð å + -Ì- (Ð+ Æ¾++ÐÆ. Ð ÐÆ4Ð. - *7ð Æ ++Ð.(tramitar possibles comunicacions d'incompliment. A més, l'Òrgan de control i avaluació, desenvolupat per la Sindicatura Municipal de Greuges, té les funcions de resolució de dubtes i denúncies, donar tràmit a queixes i comunicacions o formular recomanacions de millora.

8-(-+4-4 àá Ð. Æ -+ðe*7Ð Ð. å7 Æð . Rð Æ7 -ÌÐ. - .Ðæ7ð Ð 4 ÌÐ .ð.4Ð 4Ð. ÌÐ Æ eæ7+-Æð +æ¾ ðÆ-

6 Formació i sensibilització en matèria d'integritat

O8-(+ R-Æð Ì87 Ìð Ý4ðÆ ð ÌÐ Æ þ7 4 ÌÐ (+ð Æð(ð. ð R- +. Ý4ðÆ
+Ðæ7 -+ - Æ Ì7Æ4- ÌÐ Ð. (Ð+. Ð. *7Ð ìð Ð.4- .7ÅþÐÆ4Ð. qÐ+ 4-
ð Ð Æ 4ð æ74 ÌÐ Ìð Ý4ðÆ ð Ì -+ Ðð Ð. (+¾Æ4ð*7Ð. (Ð+ - ~ .ÐR
(ð Ð 4 ð (Ð+ - -Æ .Ðæ7ð+ *7Ð 8 +æ- ð4a-Æð ð 4Ðæ+ð - Æ7 47+-
gestió municipal.

O- Ìðå7.ð ÌÐ - Æ7 47+- Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 - 8 +æ- ð4a-Æð (-..- (Ð+ Ì7+
Ì + ð å + -4ð7 - Å Ð . ÌðåÐ+Ð 4. (Ð+e . *7Ð ð 4Ðæ+Ð 8 +æ- ð4a-Æð

"- - Ìð+ *7Ð 8ZeÆð - 4ðå+-7 ÌÐ -4- 7 Y- åÐ+ÐðX å + -Æð ð-.Ð .ð
tius i comandaments, personal tècnic implicat i tot el personal de les administracions públiques. Aquesta
å + -Æð Ð ÌðRÐ+. . å + -4. ð Ð4 Ì æðÐ. '(+Ð.Ð Æð- Rð+47- -7
puls de l'elaboració dels plans d'integritat i l'estructuració d'un sistema de referents en ètica i integritat, que, degudament entrenats, asseguren la sostenibilitat al llarg del temps i consoliden l'inici de la transformació de
8Ý4ðÆ- +æ- ð4a-4ðR-

#Ð Æ-+- - -+4ðÆ7 -+ Ð ÌÐ ÌÐ .Ð .ðÅð ð4a-Æð ð å + -Æð Ð ð 4Ðæ
quatre grans línies per a una política de difusió, comunicació i formació:

1. wÐ .ðÅð ð4a-Æð ð Ìðå7.ð ÌÐ -+Æ Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 Ð 4+Ð Ð . Æ¾
2. wÐ .ðÅð ð4a-Æð ð Ìðå7.ð ÌÐ -+Æ Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 Ð 4+Ð Ð . Æ¾ Ì8Ð (Ð-4 .%ÌÐ. þ7 4Æ Ì
å + -Æð Ð.(ÐÆòeÆ- Ð -.(ÐÆ4Ð. Rð Æ7 -4. - .ð.4Ð - Ì8ð 4Ðæ+ð
3. Bústia ètica i altres mecanismes de resolució de dilemes ètics i dubtes d'interpretació i aplicació del
Ìð 44ðÆ (Ð+ (-+4 ÌÐ . *7ð ì- Ì8-(ðÆ-+- 'ð 4Ð+ -þ7 4- Ð 4(
4. A 4Ðæ+-+ Ð Æ ÐðXÐ Ð 4 ÌÐ -+Æ Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 Ð (+ ÆÐ.. . ÌÐ
- Ð 4 Ð - .Ð ÐÆÆð ð ð Æ +(+-Æð ÌÐ (+ åÐ..ð - . - 8 +æ- ð4
i les promocions internes.

En totes quatre línies, al component formatiu entorn al model d'integritat i els seus elements, se li superposa un **component sensibilitzador**, **que busca impregnar tota l'organització de la nova perspectiva d'integritat pública** ' -*7Ð.4 .Ð 4ð4 Ð å + -4 ÌÐ Ð. .Ð..ð . *7Ð Ð. (- 4ÐæÐ - Æ
sició que de debat hàbilment conduït a partir de l'ús de casos pràctics, jocs de rol, o altre tipus de metodolo-
æðÐ. *7Ð -þ7Ìð Ð. (Ð+. Ð. - ð 4Ð+ð +ð4a-+ ð +ÐfÐXð -+ . Å+Ð Ð .
integrar-los amb la seva pràctica professional.

6.1 Sensibilització i difusió entre els càrrecs electes

} 4 7 ÌÐ ÌÐ æÐ.4ð *7Ð .8ð (- 4- Ð 7 - +æ- ð4a-Æð +Ð*7Ð+ÐðX
4ðRÐ. ' Ð Æ-. ÌÐ - Ìðå7.ð -Ì+ÐÉ-Ì- - . Æ¾++ÐÆ. Ð ÐÆ4Ð. - + 4-
Ñ. 7 - -ÆÆð Æ 7 ðÆ-4ðR- Ð.(ÐÆð- Ð 4 å Æ- ð4a-Ì- Ð Ð . 7.%RÐ
govern, i repetida periòdicament, a l'inici de cada mandat.

El **pla formatiu adreçat als càrrecs electes** contempla dues accions:

> Una .Ð..ð ÌÐ .Ð .ðÅð ð4a-Æð ð å + -Æð (Ð+ - Ð ÐÆ4Ð. ð Æ¾++Ð
continguts, eines i sistema d'integritat.

> 5q-Æ 6 ÌÐ ÅÐ Rð æ7Ì- - . 7.%RÐ. Ð ÐÆ4Ð., amb documentació referida al sistema

Línia 1 Formació a electes: proposta àmplia de continguts

Orientació de la comunicació	Temàtica / continguts	Calendari	Observacions
Sessió de formació per a electes i	**A) La integritat en l'àmbit públic** i la gestió dels riscos de corrupció i per a la integritat **B) Arquitectura del model d'integritat municipal**: elements del sistema d'integritat municipal, òrgans, canals i processos que cal conèixer **C) Principis d'ús** i regles de fair play polític per a preservar la bona salut del sistema d'integritat municipal **D) Resolució de dubtes / casos en l'aplicació del Codi ètic** i plantejament de situacions habituals en un ajuntament, que generen un risc a la integritat **F) Banderes vermelles**: què són i com s'apliquen	a la presa de possessió	Dirigit a càrrecs electes independència de si accedeixen al càrrec de nou. Es pot plantejar una sessió conjunta per a directiu que en depengui, distribuït per àmbits de competències
	Documentació referida al sistema d'integritat municipal i els diferents elements que el conformen	Inici de mandat	

6.2 Sensibilització, difusió i formació a la plantilla d'empleats i empleades públiques

lables a les que pugui contemplar un model d'integritat pública, i a la pràctica, el debat públic sobre aquest tipus de qüestions s'acostuma a viure com un mecanismes que protegeix els professionals a l'administració

El **pla formatiu adreçat al conjunt de la plantilla** es pot desgranar en les següents accions:

- ments
- la necessitat d'una intervenció prioritària arran de l'avaluació de riscos.
- Desenvolupament d'un repositori de materials mativa, i permetin l'auto-formació per part de qualsevol integrant de la corporació a partir de casos i exemples pràctics, entre d'altres.

Línia 2 Pla formatiu per al conjunt de la plantilla: proposta àmplia de continguts

Orientació de la comunicació	Temàtica / continguts	Calendari	Observacions
Sessió de .Ð .ðÅð ð4a-Æð i formació en integritat i valors ètics per a càrrecs directius i comandaments	**A) La integritat en l'àmbit públic** i la gestió dels riscos de corrupció i per a la integritat **B) Arquitectura del model d'integritat municipal**: elements del sistema d'integritat municipal, òrgans, canals i processos que cal conèixer **C) Resolució de dubtes / supòsits pràctics d'aplicació del Codi ètic** i situacions corrents que poden generar un risc a la integritat en un ens local #(fðÆ4Ð.Ì8ð 4Ð+Ý.: com ðÌÐ 4ðeÆ-+- .ð Æ æÐ.4ð -+- . **E) Banderes vermelles**: què són i com s'apliquen	A banda d'una primera acció formativa en el moment d'aprovar Ð Ìð Ý4ðÆ recomanable una formació recurrent per a nous directius i comandaments, que integri la política d'integritat en l'esfera de la gestió pública professional	El treball a partir de casos pràctics ajuda -ð4Ð+ð +ð4a-+ R- a connectar-los amb conductes vinculades a la tasca professional
Sessions de .Ð .ðÅð ð4a-Æð i debat entorn a valors ètics i el model d'integritat per a tota la plantilla	**A) La integritat en l'àmbit públic i la gestió dels riscos** de corrupció i per a la integritat. Arquitectura del model d'integritat municipal: òrgans, canals i processos que cal conèixer **B) Presentació del Codi ètic i de conducta** en la vessant d'aplicació a tota la plantilla. **Treball pràctic i** +ÐfÐXð7 de comprensió i interpretació ÌÐ Ìð ðÌÐÆ ÐXð ÌÐ .R- +. i principis ètics que conté amb pràctiques vinculades a la tasca professional **C) Debat i resolució de casos pràctics** que aborden dilemes ètics plausibles en el context de la tasca professional en un ajuntament. q-74Ð.ð Ðð Ð.*7Ð (Ð+ Ð4Ð -ð Ð-+ la pràctica professional amb el marc d'integritat. **D) Ponència experta** en ètica i valors per part d'una persona referent ÐX4Ð+ - - 8 +æ- ð4a-Æð .Ðæ7ðÌ- Ì87 debat o presentació d'algun aspecte rellevant del model d'integritat 7 ðÆð(- ' RÐ4-4 +ÐÆ7 ÌÐ Ì-ÌÐ. RðÆ7 -ÌÐ. - 8 Å.Ð+R- É- ÌÐ Ìð Ý4ðÆ Ð4Æ ('(fðÆ4Ð.Ì8ð 4Ð+Ý.: com ðÌÐ 4ðeÆ-+- .ð Æ æÐ.4ð -+- .	#Ðeð+ 7 (de formació un cop aprovats els principals elements del sistema d'integritat, com a part del procés de gestió del canvi	No es planteja necessàriament programar totes les accions de manera consecutiva, sinó que es presenten com opcions complementàries dins el (+ ÆÑ.ÌÐ .Ð .ðÅðð4 *7Ð 4ðÌ+- Ñ. Ð Y sentit en funció del nivell de maduresa del sistema d'integritat És recomanable implicar Ð .4+ÐÅ- -Ì +.%Ð. directament o indirecta, Ð -ðÌÐ4ðeÆ-ÆðÌ les temàtiques del pla formatiu La participació a la formació es pot plantejar, inicialment, amb caràcter voluntari. Es (4Å7.Æ-+ -Xðð4a- participació amb incentius d'assistència vinculats a la carrera professional. Malgrat ser més costosa, no s'hauria de descartar l'opció de conduir una formació exhaustiva a tota la plantilla

Formació Ð . (Ð Æ ò e Æ - relacionada amb la gestió del risc	**Càpsules formatives** relacionades amb la gestió del risc: (q + Ð . Ð 4 - Æ ð Ì Ð . **resultat de l'avaluació de riscos** efectuada a l'ajuntament, per àmbits de risc, i les corresponents accions preventives i correctives (**Procediments de pública concurrència** en ajuts i subvencions % Æ 4 + - Æ 4 - Æ ð s 7 - - (ð Æ + - . ð procediment d'aplicació	# Ð e ð + % + Ð R ð . + el pla de formació en base a les situacions de risc a la integritat detectades, les demandes dels 4 + Ð Å - - Ì + . % Ð . i les consultes rebudes a través dels canals corresponents	La formació es pot + æ - ð 4 a - + (Ð + ¾ Å ð 4 . Ì Ð competència o de manera transversal, per tipus de llocs i funcions Especialment indicada per a persones que han entrat - 8 + æ - ð 4 a - Æ ð . Ð . Ð 7 procés d'oposició
Autoformació ð 4 þ - É - 4 Æ . pràctics o altres recursos	Desenvolupament d'un **repositori de materials** que ajudin a consolidar la 4 - . Æ - . Ð . ð Å ð ð 4 a - Ì + - ð å + - 4 ð R - (**Guia / diccionari de situacions que poden comportar un risc a la integritat**, i de dilemes ètics habituals en el desenvolupament de la tasca professional (**Links a les Guies publicades** (Ð + 8 Z e Æ ð - 4 ð å + - 7 en matèria de contractació pública, gestió de Æ f ð Æ 4 Ð . Ì 8 ð 4 Ð + Ý . Ì 8 - 4 + Ð . (**Publicació d'Informes periòdics de seguiment del sistema d'integritat municipal** i recull de dubtes ï consultes internes a l'òrgan + Ð . (. - Å Ð Ì Ð Æ - + ð e Æ - + Æ . 7 4 Ð . Ì 8 ð 4 Ð + (+ Ð 4 - Æ ð Ì Ð Ì ð Ý 4 ð Æ - Å Ð . seves respostes	Atemporal i progressiu	Accés als materials a través de mecanismes de comunicació interns habituals i en un apartat Ð . (Ð Æ ò e Æ - - ð 4 + - Ð 4 Æ + (+ - 4 ð R - ' + Ð (. ð 4 + ð Ì Ð documents, "preguntes freqüents" en l'aplicació Ì Ð Ì ð Ý 4 ð Æ Ð 4 Æ (

6.3 Bústia ètica i altres mecanismes de resolució de dilemes ètics i dubtes d'interpretació i aplicació del Codi ètic

La resolució de dilemes ètics concrets derivats de la pràctica professional és una via indiscutiblement efectiva
- 8 ì + - Ì Ð Æ . Æ ð Ð Æ ð - + ð Ì 8 - ð Ð - + 8 + æ - ð 4 a - Æ ð ð Ð . . Ð 7 . (+ - å Ð . . ð - . -
4 Ð æ + ð 4 - 4 ð Ì 8 + ð Ð 4 - + (+ ¾ Æ 4 ð * 7 Ð . ð Æ Ì 7 Æ 4 Ð . Ì 8 - Æ + Ì - Å Ð (+ Ð R ð . 4 - Ì

A diferència del canal de denúncies, que forma part dels dispositius de detecció de possibles irregularitats, la creació d'una bústia ètica a l'abast d'electes, càrrecs directius i de comandaments, i personal en plantilla de la
Æ + (+ - Æ ð Ì - + Ð . (. 4 - - - Ð Æ Ð . . ð 4 - 4 Ì Ð Æ - + ð e Æ - + Ì 7 Å 4 Ð . ð Ì ð Ð Ð . - Å Æ
orientació clara i concreta davant d'una situació no necessàriament fraudulenta, davant de la qual la persona no
4 Ñ Æ - + - * 7 ð - Ñ . - ò ð - Ì 8 ð 4 Ð æ + ð 4 - 4 * 7 Ð Æ - . Ð æ 7 ð + Å Ñ * 7 ð . ò ð 4 . ' Ý 4 ð
l'hora de prendre una determinada decisió.

q Ð + 4 - 4 Æ R Ñ . Ð (- + - + - Å 8 . 4 ð - Ý 4 ð Æ - Ì Ð Æ - - Ì Ð Ì Ð 8 Æ ð Ð . 4 Ñ . å + -
comunicació d'alertes i denúncies. La bústia es concep com una via d'accés a la resolució de dubtes relacionats amb l'aplicació del sistema d'integritat, amb les següents característiques:

> **Objecte** Ì - + + Ð . (. 4 Ð . Ì - R - 4 Ì Ð Ì 7 Å 4 Ð . Ð - ð 4 Ð + (+ Ð 4 - Æ ð ð - (ð Æ - Æ
ð 4 a - Æ ð ð å Ð + ð + (- 7 4 Ð . * 7 Ð - þ 7 Ì ð - - ð Ð - + (+ ¾ Æ 4 ð * 7 Ð . (+ å Ð . . ð
promou.

> **Qui hi té accés** 4 4 Ð . Ð . (Ð + . Ð . * 7 Ð å + Ð (- + 4 Ì Ð 8 Ð . Æ - / Æ ¾ + + Ð Æ
(Ð + . - Ì ð + Ð Æ 4 ð 7 ð Ì Ð Æ - Ì - Ð 4 ð Ð Æ þ 7 4 Ì Ð 4 + Ð Å - - Ì + . % Ð . Ì

- **Grau de protecció de qui efectua la consulta**: donat que aquest és un canal complementari al canal de denúncies, i està pensat per a resoldre dubtes i no per a donar curs a la investigació de possibles actes contra la integritat, no es planteja que sigui anònim. Es reserva per a el canal de denúncies l'emissió de comunicacions amb protecció de la identitat.

- **Possible solució tecnològica** -Ì-(4-Æð ÌÐ . 7Æð . Æ +(+-4ðRÐ. ÌÐ æÐ.4ð 4ð*7Ð. ÌÐ tt >> (- Å ÅÐ+47+- ð 4- Æ- Ð 4 ÌÐ 54ð*7Ð4.6 Ì8ð Æð

- **Òrgan gestor de la bústia**: si bé el tipus de consultes seran diferents a les que poden arribar a través ÌÐ Æ- - Ð 4- 4 Ð *7- 4 .8ìð Æ- - ð4a-+- Ì7Å4Ð. Ñ. *7Ð (-. presa de decisió sobre els quals s'ha de pronunciar l'òrgan gestor davant d'un dubte concret no és essencialment diferent del canal de denúncies. Es podria assignar, doncs, al mateix òrgan la reso- 7Æð ÌÐ Ì7Å4Ð. ð Æ .7 4Ð. 4 4 ð *7Ð 4- ÅÑ Ñ. (..ðÅ Ð (Ð .-+ Ð -*7Ð.4. Ì . 4ð(7. ÌÐ å7 Æð . 8-(-+4-4 ÌÐ ÌÐ +æ- ð4a-4ð7 Ð. aquest sentit.

- **Procés de gestió de les consultes:** ð ÌÐ(Ð ÌÐ 4 Ð 4 ÌÐ - . 7Æð +æ- ð4a-4ðR- sits de procediment de bústia ètica i canal de denúncies han d'estar adequadament diferenciats. Es presenta a continuació el procés de gestió de dubtes i consultes d'integritat, en la seva versió més å + - q Ì+ð- .Ð+ *7Ð - Å8.4ð- Ý4ðÆ- å . 7 Æ- - Æ - 4- .ð algun tipus d'òrgan encarregat d'estudiar les consultes i donar-los resposta, i en aquest cas, caldria -Ì-(4-+ ð .ð (ðeÆ-+ Ð (+ ÆÑ. ÌÐ.Æ+ð4 .Ð .Ð (+Ð Ì+Ð8 8Ð..Ý Æ

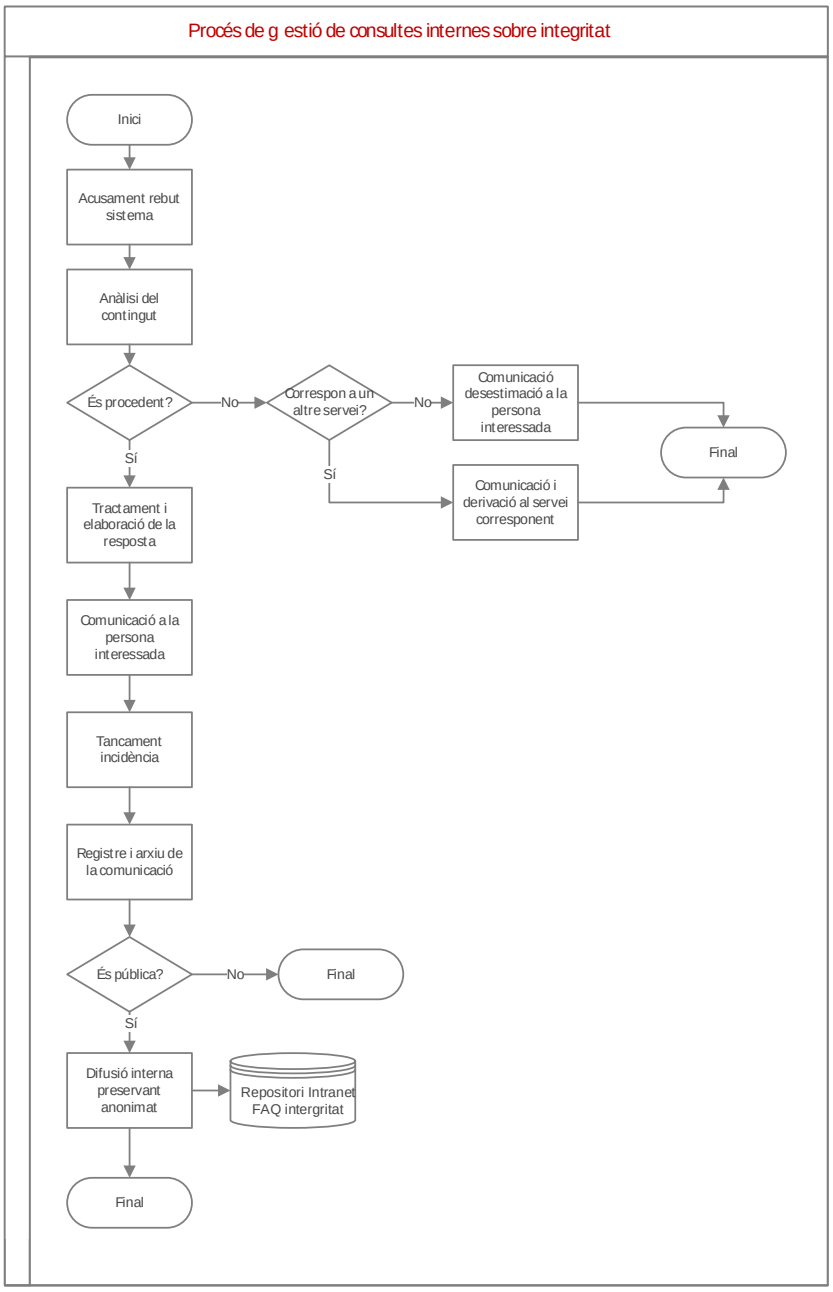

Tal i com es desprèn del procés, es preveu que l'òrgan responsable de donar resposta a les consultes en faci
7 - 4ð(ðeÆ-Æð ð +ÐÆ (ð -Æð .ð.4Ð ¾4ðÆ- ð (7Å ð*7ð Ð. Æ .7 4Ð. Ñ. ì
(.4Ð. '4 4 (+Ð.Ð+R- 4 8- ð -4 - -(Ð+. - ð 4Ð+Ð..-Ì-(Ð - æ7 +Ð(.ð4 +ð
8 +æ- ð4a-Æð

6.4 Sensibilització i formació en processos vinculats a la gestió de persones - RR.HH.

O- ð Æ +(+-Æð ÌÐ (Ð+. Ð. - 8 +æ- ð4a-Æð Ñ. 7 Ð 4 (+ (ðÆð (Ð+ - ð Å
continuació es plantegen possibles adaptacions dels processos de selecció, acollida i provisió de llocs per tal de donar visibilitat a la política d'integritat de la corporació. En concret, es plantegen les **següents opcions:**

- Introducció d'un -(-+4-4 Ð.(ÐÆòeÆ +ÐåÐ+Ð 4 - -+Æ Ì8ð 4Ðæ+ð4de4 7 ðÆð(- l'ajuntament.
- Adaptació de temaris de processos selectius i de promoció interna, per tal d'incorporar-hi aspectes vinculats al sistema d'integritat i garantir-ne el coneixement per part de les persones candidates en aquests processos.
- Adaptació de les eines emprades en processos selectius per tal de donar cabuda a explorar el coneixement i aplicació del marc de principis i valors públics en les persones que hi participen.

El sistema d'integritat dins dels processos de gestió de RR.HH: possibles accions

Orientació de la comunicació	**Temàtica / continguts**
Apartat d'integritat en el manual d'acollida	Introduir un -(-+4-4 Ð.(ÐÆòeÆ . Å+Ð R- +. ð Ý4ðÆ- ð ÌÐ (+Ð.Ð ð ÌÐ Æ Ì7Æ4- ð ÌÐ .ð.4Ð - Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 7 ðÆð(- *7Ð -/ ÌÐ . Ì Æ7 Ð 4. ÌÐ Ìð (Ð+ - - .ÐR- ÐÆ47+- ð .ðæ -47+- De la mateixa manera que s'ha plantejat conduir una **sessió de sensibilització i debat entorn a valors ètics i el model d'integritat** per a tota la plantilla, pot ser ð 4Ð+Ð..- 4 ð (-+4ð+ -*7Ð.4- -4ÐðX- .Ð..ð 7 Ì. Æ (. 8- (Ð+. Ð. *7Ð .8ì-æð ð Æ +(+-4 ÌÐ 7 - 8 +æ- ð4a-Æð
Adaptació de temaris en processos selectius i de promoció interna	tÐRð.-+ **temaris d'accés i de promoció interna** per incorporar-hi qüestions Rð Æ7 -ÌÐ. - Æ ÐðXÐ Ð 4 ÌÐ Ìð Ý4ðÆ 7 ðÆð(- - Ñ. Ì- *7Ð Æ 4Ð (- Ð }t' 'q
Adaptació dels mètodes selectius per a incorporar qüestions vinculades a la integritat i valors ètics	En cas que els processos selectius o de promoció interna incorporin **l'entrevista per competències**, incorporar aspectes vinculats al que en el model corporatiu es considera una pràctica professional íntegra per al lloc a desenvolupar En la fase tècnica de selecció, elaborar algun **cas pràctic** o similar, que permeti valorar la vessant d'integritat en la pràctica professional en les persones candidates

7 Avaluació del risc de l'ens local

' +ð.Æ .8Ð 4Ñ Ì8-Æ +Ì - Å - ÌÐe ðÆð ÌÐ 8Z e**possibilitat** de **dany, lesió**, **pèrdua**, **responsabilitat** o altres efectes negatius causats per vulnerabilitats internes o externes de l'orga- ð4a-Æð *7Ð.4. +ð.Æ . Ð. Ì Ð Ì-R- 4 - Æ Åð -Æð ÌÐ 8-ÆÆÑ. - públics i la seva capacitat de decisió sobre aquests.

9 4 ZeÆð - 4ðå+-7 ÌÐ -4- 7 Y-

L'anàlisi de riscos del sistema d'integritat s'articula a través d'un seguit de mapes dels riscos vinculats a l'acció municipal, que tenen per objectiu -þ7Ì-+ Ð . æÐ.4 +. ð æÐ.4 +Ð. (8Å ðÆ. - ðÌÐ 4 **riscos i a estimar la probabilitat d'ocurrència i quin pot ser el seu impacte en cas que es materialitzin.**

O- ðÌÐ 4ðeÆ-Æð ð -R- 7-Æð ÌÐ +ð.Æ (Ð+ Ð4

> **Anticipar i estimar quin és el grau de vulnerabilitat** ÌÐ 8 +æ- ð4a-Æð Ì-R- 4 ÌÐ - (4Ð+ð- ð4a-Æð ÌÐ +ð.Æ . Æ Æ+Ð4. ð -Æ4ðR-+ - Ð+4Ð. Ð Æ-. Ì

> **Reduir la probabilitat** *7Ð Ð . +ð.Æ . Ð. -4Ð+ð- ð4að 4 4 Ìð..Ð Y- 4 ð ð (Ð

> q .-+ Ð -+X- -ÆÆð *7Ð. -þ7Ì ð **minimitzar-ne les conseqüències** en cas que els riscos s'arribin a -4Ð+ð- ð4a-+

O- :7ð- ì- (+ð +ð4a-4 **cinc àmbits on l'actuació dels ens locals genera escenaris de major vulnerabilitat** en termes d'integritat, i ha desenvolupat, per tant, **cinc mapes de risc diferenciats**:

1. 4+-Æ4-Æð
2. Subvencions
3. Urbanisme
4. Gestió de personal
5. Gestió pressupostària i patrimonial

Els mapes amb el catàleg de riscos a la integritat poden consultar-se en l'Annex 1 de la Guia.

7.1 Enfocament dels mapes de risc

Els mapes de risc elaborats en el context d'aquest projecte expliciten l'existència de contingències des del punt de vista dels riscos a la integritat pública en un ajuntament "tipus", i **estructuren i ordenen els riscos més recurrents o probables**, sense intenció d'exhaustivitat i de manera genèrica. En aquest sentit, no constitueixen una proposta de detecció automàtica de situacions irregulars ni tampoc un sistema tancat i objectiu per valorar probabilitat i gravetat del risc.

De fet, l'avaluació del risc ha de permetre obrir un debat intern al si de l'ens al voltant d'aspectes qualitatius *7Ð . Ð . *7Ð -(+4Ð R- + - +Ð.7 4-4 e - ' *7Ð Ð. (+Ð4Ñ Ð ÌÐe una **guia senzilla i pràctica per a prioritzar àrees de risc i accions a implantar**, en funció d'un sistema d'aler- 4Ð. ÌÐ 4ð(7. .Ð -å +ðÆ .Ðæ . Ð . ðRÐ . ÌÐ +ð.Æ ðÌÐ 4ðeÆ-4.

ã ' Æ-4¾ Ðæ ÌÐ +ð.Æ . ÌÐ Æ 4+-Æ4-Æð Ð.4¾ Å-.-4 Ð æ+- Ð.7+- Ð Ð . -4Ð+ð- . Ð -Å + per a la integritat en la contractació pública, disponible a: :7ð- (Ð+ - - ð 4Ðæ+ð4-4 Ð - Æ 4+-Æ4-Æð (8Å ðÆ- s

Å -*7Ð.4- e - ð4-4 Ð -(- Ð. Æ Æ+Ð4- Ð

- Un llistat de **conductes que suposen pràctiques èticament discutibles, irregulars, fraudulentes o corruptes**, i que per tant, comporten un risc a la integritat pública municipal.
- Un seguit d'elements de context que actuen com a **factors potenciadors** del risc en tant en quant (+ (ðÆðÐ 8-(-+ðÆð ð ÐX4Ð .ð ÌÐ Ð. Æ Ì7Æ4Ð. ðÌÐ 4ðeÆ-ÌÐ. *7Ð. ÌÐ ðÌÐ+-4æÐ - Æ7 47+- +æ- ð4a-4ðR- - RÐ..- 4 (+ ÆÐÌð Ð 4- ð +
- Un conjunt d'**accions que actuen com a mitigadores** del risc en cas que l'ajuntament les tingui implementades.

En absència d'accions per reduir la probabilitat o impacte del risc, parlem de **risc inherent** (Ð+ e . ð 4 4 - Å 8-(ðÆ-Æð Ì8-ÆÆð . ð4ðæ-Ì +Ð. ÌÐ +ð.Æ .Ð (+Ð *7Ð Ð . 4+ ÅÐ Ì-R- 4 Ì capacitat de decidir sobre recursos públics, roman un nivell de **risc residual** *7Ð Ñ. (..ðÅ Ð +ÐÌ7ð+ - aÐ

Estimació de la probabilitat i impacte com a vectors de l'avaluació del risc

El nivell de risc a la integritat es mesura segons dos vectors:

- La **probabilitat** d'ocurrència d'un determinat risc;
- L'**impacte o gravetat** *7Ð Æ (+4- - - ðåÐ.4-Æð ÌÐ +ð.Æ Ð Æ-. *7Ð Ð. -4Ð

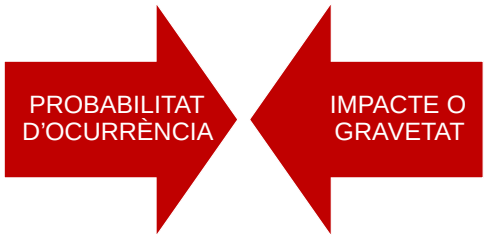

La **probabilitat d'ocurrència** resulta d'aplicar dues anàlisis complementàries: la **freqüència** en l'ocurrència, que es determina en funció de les vegades que ha ocorregut en el passat recent; i la **factibilitat** de materi- ð4a-Æð ÌÐ +ð.Æ Ð å7 Æð ÌÐ .ð .8-(+ÐÆðÐ å-Æ4 +. (4Ð Æð-Ì +. ÌÐ mitigadores.

D'aquesta combinació es determina si la probabilitat és baixa, mitja o alta.

Probabilitat	Descripció	En base a freqüència	En base a factibilitat
Baixa	Es improbable que el risc es materialitzi.	No ha ocorregut en els darrers dos anys.	No s'aprecien factors potenciadors del risc, concorren alguns factors potenciadors però ha implantades accions orientades a mitiga risc.
Mitja	És possible que el risc es materialitzi.	Ha ocorregut almenys un cop l'any.	Concorren alguns factors potenciador del ri no hi ha implantades accions mitigadores o ha dubtes sobre la seva eficàcia.
Alta	És altament probable que el risc es materialitzi.	Ha ocorregut diversos cops l'any.	Concorren diversos dels factors potenciado del risc. No hi ha implantades accions mitigadores d risc o hi ha dubtes sobre la seva eficàcia.

D'altra banda, l'**impacte o gravetat** es mesura en una "escala de calor" en funció de les conseqüències deriva- ÌÐ. ÌÐ - -4Ð+ð- ð4a-Æð ÌÐ +ð.Æ (+ð Æð(- Ð 4 Ð 4Ð+ Ð. Ì8**afectació patrimonial** **cional** 'ð 4Ð+ - ð ÐX4Ð+ -(O8ð (-Æ4Ð +Ð.7 4- 4 .Ð+¾ Å-ðX ðæ - 4

El resultat de l'avaluació: la matriu de risc

Una vegada determinada la probabilitat i l'impacte, el nivell de risc s'establirà a partir d'una **matriu de risc** que combina aquests dos factors en una gradació en tres nivells de risc: risc baix, risc moderat, i alt risc.

		IMPACTE		
		Baix	**Mig**	**Alt**
PROBABILITAT	**Baixa**	BAIX	BAIX	MODERAT
	Mitja	BAIX	MODERAT	ALT
	Alta	MODERAT	ALT	ALT

Ordre de prioritats a l'hora d'implantar mesures mitigadores o preventives de les situacions de risc detectades

Finalment, a través d'aquesta mateixa matriu es determina un **ordre orientatiu de prioritat en l'acció correctiva o contingent** (Ð + (-+4 ÌÐ 8Ð . Æ- - Å - e - ð4-4 Ì8-þ7Ì-+ - (+ð +ð4a punt de vista de cost-efectivitat.

Els nivells de prioritat son 4:

La gradació en l'ordre de prioritat de l'acció municipal discrimina els riscos moderats que son resultat d'una combinació d'alt impacte i baixa probabilitat, de la resta de riscos de nivell moderat que presenten una probabilitat d'ocurrència mitja o alta, i situa els primers en un ordre de prioritat d'actuació menor.

		IMPACTE		
		Baix	Mig	Alt
PROBABILITAT	Baixa	BAIX 4	BAIX 4	MODERAT 3
	Mitja	BAIX 4	MODERAT 2	ALT 1
	Alta	MODERAT 2	ALT 1	ALT 1

7.2 Metodologia d'avaluació del risc: passos a seguir per a la seva implementació

L'avaluació del risc per part de cada ens local parteix d'uns mapes de risc tipus com son els que s'inclouen a l'Annex 1 d'aquesta Guia, i requereix un exercici de valoració a mida de cada ens local.

Qui participa en el procés d'avaluació de riscos?

Aquesta avaluació es pot desenvolupar per part dels responsables de gestió de cadascun dels àmbits o, alter- -4ðR- Ð 4 - (-+4ð+ ÌÐ .Ð..ð . æ+7(- . ÌÐ 4+ÐÅ- - Å Ð . Ð*7ð(. ð (Ð donar comptes de la situació de cadascun dels riscos en quant a probabilitat i impacte. Aquesta segona opÆð Ð. Æ .ðÌÐ+- - ðÌ ð- Ð Æ +(+-Æð . ÌÐ æ+- Ì¾+ð- .7(Ð+ð + - . i alhora donar a conèixer l'eina i generar consciència respecte els diferents elements que entren en joc en la gestió dels riscos.

Quins son els passos a seguir per a avaluar el risc?

€ Æ (8Ð . Æ- ì- ÌÐe ð4 *7ð ì- ÌÐ (-+4ðÆð(-+ Ð Ð (+ ÆÑ. Ì8-R- 7 grup de treball o per part del responsable d'avaluació del risc son els següents:

> q-. **Revisar els 5 mapes de risc proposats per a adaptar** o afegir, si escau, riscos al llistat de l'Annex 1

> q-. áÀÌÐ 4ðeÆ-+ Ð ðRÐ Ì8ð (-Æ4Ð *7Ð 4ð Ì+ð- - -4Ð+ð- ð4 æ+-Ì-Æð (- 4Ðþ-Ì- O8Ðð - Ì8-R- 7-Æð ÌÐ +ð.Æ *7Ð -Æ (- Y-

proposta de nivell d'impacte per a cada risc, que en qualsevol cas haurà de ser revisat i validat en el moment de l'auto-avaluació.

- **Valorar la probabilitat** d'ocurrència.
- **Calcular el nivell de risc** resultant per a cadascun dels riscos, en base a la matriu de risc.
- **Establir la prioritat** d'actuació en base a la matriu de risc.
- **Plantejar propostes i accions de millora** per als riscos que hagin resultat amb una major

Seguiment i actualització de l'avaluació del risc

El nivell de risc no és estàtic i de fet va variant en funció de múltiples factors vinculats a canvis en l'entorn i en els instruments de gestió pública. És per això que és necessari mantenir una **actualització dels mapes de manera preferentment anual**

revisar si la probabilitat d'ocurrència dels riscos ha patit alguna variació, que en part podria estar motivada per l'aplicació de mesures derivades de l'avaluació prèvia. I, en

El seguiment de l'avaluació de riscos haurà d'incorporar el control de les mesures correctives que s'hagin

7.3 Mapa de riscs tipus d'un ens local

mapa de riscs "tipus" d'un ajuntament que ha de permetre als ens locals iniciar el procés d'avaluació de riscs de la seva institució. L'eina d'avaluació de riscs ha estat elaborada d'acord amb els paràmetres exposats en aquest apartat, i es centra en els àmbits de contractació, subvencions, urbanisme, gestió de personal, i gestió pressupostària i patrimonial.

Aquest **recurs interactiu**, que es pot adaptar i ampliar per cada ens local, està pensat com un instrument de suport en l'impuls del sistema d'integritat i permet fer una diagnosi dels diferents indicadors de risc previs-

L'accés al mapa de riscs tipus es pot fer a partir d'aquest , o bé a través del següent codi:

ç fðÆ4Ð. Ì8ð 4Ð+Ý.

'. Æ fðÆ4Ð. Ì8ð 4Ð+Ý. (ÌÐ (.-+ Ð +ð.Æ - ð (-+Æð- ð4-4 ð ÅþÐÆ Å ðÆ. Ì87 - +æ- ð4a-Æð -ðXò Æ - Æ e- É- (8Å ðÆ- Ð - ð .4ð47 4+- .RÐ+.- - .ð.4Ð - Ì8ð 4Ðæ+ð4-4 *7Ð.4 -(-+4-4 ÅÐ7 ÌÐ 8ð å + Ð *7Ð R- +Ð- ð4a-+ 8ZeÆð - 4ðå+-7 ÌÐ -4- 7 Y- 8- Y áßàå

ç à ÆÐ(4Ð ð ÌÐe ðÆð

OÐ. ÌÐe ðÆð . Æ Æ+Ð4Ð. ÌÐ Æ fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý. . ÌðRÐ+.Ð. O8Ze d'acotar-la a partir de publicacions multidisciplinàries i estableix el següent:

fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý. Ñ. 4 4- .ð47-Æð ÌÐ +ð.Æ Ð *7Ý 8ð 4Ð+Ý. (-+4ðÆ ÆðÆð -ÌðÐ 4 ÌÐ .Ð7 Ìð.ÆÐ+ ð Ð 4 (+ åÐ..ð - Ð Ì87 - - 4+[5] *7Ð

- 4Ð ð+ (+ÐÐÐ Æ *7ÐÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý. Ñ. Ð*7ðR- Ð 4 - Æ ++7(Æð ' -Æð 7 +ð.Æ Ð 4+Ð *7Ð - Æ ++7(Æð Ñ. 8-Å8. (Ð+ -ÆÆð ð. Æ fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý. (+ Ì7ÐðX 7 +ð.Æ ÌÐ Åð-ðX Ð 4+Ð *7Ð - Æ ++7(

qÐ+ - 4+- Å- Ì- - Ðæð. -Æð Ð7+ (Ð- 4- ÅÑ ÌÐe ÐðX Ð Æ fðÆ4Ð Ì8 ÆÐ+- ð Ð.4-Å ÐðX *7Ð Ð Æ fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý. Ð. (+ Ì7ÐðX *7- 5es vegi Ð. å7 Æð . (Ð+ +- . å- ð ð-+. -åÐÆ4ðRÐ. Ì8-e ð4-4 (ò4ðÆ- -Æ motiu directe o indirecte d'interès personal[5].

q ÌÐ Ìð.4ð æð+ 4+Ð. 4ð(7. ÌÐ Æ fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý. +Ð- (4Ð Æð- ð

- ' Æ fðÆ4Ð **real** Ì8ð 4Ð+Ý. es produeix quan la persona té un **interès particular** en una determinada decisió o discerniment professional, i es troba ja en **situació efectiva d'oferir aquest judici**. Ens trobem doncs davant d'un risc actual, present.
- ' Æ fðÆ4Ð **potencial** Ì8ð 4Ð+Ý. es produeix quan la persona té un **interès particular** *7Ð (Ì+ð- ð f7 una determinada decisió des de la posició o càrrec que ocupa, en el moment en què **encara no es troba en la situació d'oferir el judici**. En aquest cas ens trobem davant d'un risc futur, que cal poder ðÌÐ 4ðeÆ-+ - 4Ð (.
- ' Æ fðÆ4Ð **aparent** Ì8ð 4Ð+Ý. quan **no hi ha un interès particular** real o potencial **però una tercera persona podria concloure, raonablement, que sí que existeix**. Ens trobem davant d'un risc repu- 4-Æð - *7Ð Ð. (4 Æ 4+-+Ð.4-+ å-Æð ð4- 4 - ð å + -Æð *7Ð d'interès no és real.

ç á TÐ.7+Ð. (Ð+ - -(+ÐRÐ ÆðÌÐ . Æ fðÆ4Ð. Ì8

'. Æ fðÆ4Ð. Ì8ð 4Ð+Ý. . 7 +ð.Æ ð (Ð+ 4- 4 Ð. Ð.7+Ð. (Ð+ - l'**acció preventiva**.

---

5 O- æÐ.4ð ÌÐ . Æ fðÆ4Ð. Ì8ð 4Ð+Ý. Ð Ð .ÐÆ4 + (8Å ðÆ ÌÐ -4- 7 Y- ! ÐÆÆð }Ð.4 2016. Accés a: ì44(. %%SSS - 4ðå+-7 Æ-4%+Ð. 7+ÆÐ.% --æÐ.4ð -ÌÐ .-Æ fðÆ4Ð.-Ìð 4Ð+Ð.-Ð oac-cat.pdf

å +4ðÆ Ð åà tÐæ - Ð 4 '€' '7+-4 (áßàç%àßãå ÌÐ q-+ - Ð 4 '7+ (Ð7 ð ÌÐ .Ð ÌÐ à aplicables al pressupost general de la Unió

Æ 4ð 7-Æð Ð. (+Ð.Ð 4Ð Ð. (+ð Æð(- . Ð.7+Ð. ÌÐ (+ÐRÐ Æð ð æÐ.4ð Ì
quals estan de fet integrades en els diferents apartats d'aquesta Guia, com ara l'avaluació de riscos, la forma-
Æð ð .Ð .ðÅð ð4a-Æð - .ÐR- ð Æ 7.ð Ìð . ÌÐ Æ Ìð Ý4ðÆ ð ÌÐ Æ Ì7Æ4-

DETECCIÓ	GESTIÓ
9 + -Æð .Ð .ðÅð ð4a-Æð ð -..Ð.. +4+Ð 4ÌÐ .Ðæ Ð. Æ7(-Æð .	
Declaracions d'interessos	Abstenció de la presa de decisions
Transparència i publicitat	tÐÆ7.-Æð
Avaluació de riscos	q ò4ðÆ- ÌÐ +Ðæ- .
	4 +d'interessos postcàrrec

TÐ.7+Ð.(Ð+ - - ÌÐ4ÐÆÆð ÌÐ . Æ fðÆ4Ð.Ì8ð 4Ð+Ý.

1. **Formació, sensibilització i assessorament als servidors i servidores públiques**, incloent càrrecs Ð ÐÆ4Ð. >- ÌÐ .Ð+Rð+ (Ð+ (ÌÐ+ ðÌÐ 4ðeÆ-+ Ð . ð 4Ð+Ð.. . Ð Æ fðÆ cions en què es poden donar, conèixer els estàndards de conducta professional i conèixer les eines per gestionar-los.

2. **Declaracions d'interessos** 9 + - ð4a-+ ð .Ð+ 4+- .(-+Ð 4. Ð - ÌÐÆ -+-Æð Ì8ð 4 (-4+ð ð-. Ñ. 8Ðð - (+ð Æð(- (Ð+ - ÌÐ4ÐÆÆð ÌÐ Æ fðÆ4Ð.Ì8ð 4Ð *7Ð.4 ÐÆ-ð.Ð ì-ÌÐ 4Ð ð+7 .Ðæ7ð Ð 4 -Æ47-ð4a-4 ÌÐ - ð å + -Æ O- Ðæð. -Æð 'Llei 7/1985 Reguladora de les Bases del Règim Local i Reial Decret 2568/1986 (Ð.4- la seva publicació a l'administració local per part dels càrrecs electes, i personal directiu i habilitats -Æð -.(+ RÐõ4. ð4þ-É-4 ð7+Ð ÌÐ.ðæ-Æð qÐ+ -.ÐR-Å-Ì- Ð. +ÐðXÐ Ð -æÐ.4ð ÌÐ å .ð(+ æ+-Ð.Ð7+(Ð7. -.ðæ-47+-ÌÐ ÌÐ ÌÐ fðÆ4Ð.Ì8A 4Ð+Ý.((Ð+ - 4 4Ð. Ð.(Ð+. Ð.*7Ð ð 4Ð+RÐ Ð -.(+ å .ð(+ æ+-Ð.' ÐX ã ÌÐ 8Z+Ì+Ð >9q%àßâß%áßáà(

3. **Transparència i publicitat**. Les mesures en aquest àmbit actuen com una eina més per garantir la ð(-+Æð-ð4-4 ð(+ÐRÐ ð+ ð ÌÐ4ÐÆ4-+Ð . +ð.Æ . Ì8ÐXð.4Ý Æð-ÌÐ Æ Ð.7+Ð.ÌÐ 4+-.(-+Ý Æð-(+ÐRð.4Ð. - - O Ðð àè%áßàã Ñ. +Ð.(.-Åð ð4 .7-+Ð ÌÐ7+Ð ÌÐ (7Å ðÆð4-4 ÌÐ . Æ¾++ÐÆ. Ð ÐÆ4Ð. Æ-. Ð.4-Å Ð+4

4. **Avaluació de riscos** '. -(Ð. ÌÐ +ð.Æ *7Ð ð Æ 7-*7Ð.4-:7ð-ð Æ +(+Ð - R Ì8ð 4Ð+Ý. 4-4 Ð - Æ-4Ðæ +ð4a-Æð ÌÐ .(+(ð. +ð.Æ . Æ Ð - ÌÐe tenciadors. El desenvolupament dels mapes de risc propis constitueix doncs una eina més de prevenció en aquest àmbit.

TÐ.7+Ð.(Ð+ - æÐ.4ð -+ Ð . Æ fðÆ4Ð.Ì8ð 4Ð+Ý.+Ð-.

1. **Control de segones ocupacions i altres fonts d'ingressos**. Aquest element està àmpliament desen- R 7(-4 - 8 +ÌÐ - Ð 4 þ7+òÌðÆ (+ð Æð(- Ð 4 ð4þ-É-4 Ð +Ýæð Ì8ð Æ ÌÐ4Ð+ð - -(+ ìðÅðÆð - ð ð4-Æð 8-74 +ð4a-Æð

2. **Abstenció de la presa de decisions** #-R-4 ÌÐ .ð47-Æð . ÌÐ Æ fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ý. +Ð ajuda a gestionar-los és l'abstenció. L'abstenció és l'última barrera de protecció en els casos en què es produeix una situació de discrepància entre interessos personals i deure professional, i on apartar la persona del procés decisori és l'única mesura que permet preservar la imparcialitat de la decisió. *7Ð.4-Ñ.7 - Ð.7+-*7Ð Æ- -Ì(4-+ Ð Ð Ð 4 Ð *7Ý Ð.ÌÐ4ÐÆ4ð 7 Æ¾++ÐÆ .Ð+Rðì+(8Å ðÆ w8Ð.4-Å ÐðXÐ 4ð7.Ì8-Å.4Ð Æð - 8-+4 L7+òÌðÆ ÌÐ wÐÆ4+q8Å ðÆ *7Ð +Ð Ð4 - - O Ðð ÌÐ -.Ð.ÌÐ tÝæð O

3. **Recusació**. En cas d'incompliment del deure d'abstenció, la normativa preveu el mecanisme de la recusació, que s'articula com el dret de les persones interessades a demanar l'apartament de la per-
   . - +ÐÆ7.-Ì- s7ÐÌ- +ÐÆ ð4 - 8-+4ðÆ Ð áã ÌÐ - Æð4-Ì- O Ðð

4. **Política de regals.** La política de regals ha de determinar quines obligacions tenen els servidors i servidores públics i quin procediment han de seguir en cas de rebre oferiments. La normativa de
   4+- .(-+Ý Æð- ð Ð (+ (ð }t' 'q å- +ÐåÐ+Ý Æð- - -*7Ð.4 ¾ Åð4 (Ð
   +Ðæ- . *7ÐÌð +ÐÆ ðÌ- ÌÐ - Ð+- Æ Æ+Ð4- ð ÌÐ4- -Ì- - Ìð Ý4
   ð4þ- É- 4 7 - Ìð.(.ðÆð + -4ðR-

5. **Control d'interessos postcàrrec**. El control d'interessos postcàrrec fa referència a prohibir o limitar les activitats postcàrrec per tal de preservar la imparcialitat dels càrrecs electes i servidors públics. A l'administració local, la legislació té efecte sobre els càrrecs electes i personal directiu.

9 Mecanismes de detecció d'incompliments

El sistema d'integritat ha de preveure no només mecanismes de prevenció sinó també eines que permetin detectar incompliments o irregularitats, tot desencadenant accions oportunes en l'àmbit de la persecució i correcció del frau, i realimentant els mecanismes preventius per a seguir consolidant la cultura d'integritat a 8 +æ- ð4a-Æð

En aquest capítol es descriuen dos mecanismes de detecció principals:

> Les banderes vermelles, que responen a indicadors d'alerta ràpida.

> El canal de denúncies, que permet la recepció de comunicacions de possibles irregularitats o incompliments del sistema. A l'apartat 9.2 se'n descriu l'aplicació tenint en compte el model que preveu la #ð+ÐÆ4ðR- áßàè%àèâæ +Ð -4ðR- - -(+ 4ÐÆÆð ÌÐ Ð.(Ð+. Ð. la Unió, i que té efecte directe a partir del 18 de desembre de 2021.

9.1 Indicadors d'alerta ràpida: banderes vermelles

El seguiment de banderes vermelles és una **eina de detecció de senyals d'alarma, pistes o indicis de possibles situacions de frau.** O- -4Ð+ð- ð4a-Æð Ì87 - Å- ÌÐ+- RÐ+ Ð - ð (ðÆ- 8 indicadors, per si sols, no son en absolut concloents respecte a una possible situació de frau, però en tot cas (Ð+ Ð4Ð æÐ Ð+-+ - Ð+4Ð. *7Ð (ÌÐ -þ7Ì-+ - ðÌÐ 4ðeÆ-+ 7 - ¾+Ð- ¾ -åÐæðÌ-(Ð+ ÌÐ.Æ-+4-+ Æ e+ -+ 7 - .ð47-Æð ÌÐ å+-7 (4Ð Æð-

Les banderes vermelles son un sistema d'indicadors emprat principalment en la gestió dels fons europeus, ð(Ð+ 4- 4 Ð.4- 4 ÆÐ 4+-ÌÐ. Ð 8¾ Åð4 ÌÐ - Æ 4+-Æ4-Æð (8Å ð Ð 4-Æð ÌÐ Ð. ð.4ð47Æð .Ð7+(ÐÐ. Ð.+Ð -Æð Ð - Æ 4ð 7-Æð Æ -..ðeÆ-ÌÐ. Ì8-Æ +Ì - Å Ð *7Ð Ð.4-Å ÐðX Ð Tð ð.4Ð+ð Ì8>ð.Ð Ì-

Banderes vermelles de situacions compatibles amb frau

q ÐÆ. Ð.Åð-ðX-4. - å-R + Ì87 ðÆðÌ4+àci+ons col·lusòries

fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ð.. .Manipulació d'ofertes Fraccionament de la despesa

Plecs esbiaixats a favor d'un licitador:

> q+Ð.Ð 4-Æð Ì87 - 8 ðÆ- åÐ+4- 8 Ð+ - + - Ð 4 Å-ðX ÌÐ (+ (

> Extraordinària similitud entre plecs rectors del procediment i productes o serveis del contractista æ7- Y-Ì +

> Queixes d'altres licitadors.

> q ÐÆ. - Å (+Ð.Æ+ð(Æð . Ñ. +Ð.4+ðÆ4ðRÐ. Ñ. æÐ Ð+- . *7Ð similars.

> q ÐÆ. - Å Æ ¾7.7 Ð. ð 7.7- . (Æ +- -Å Ð.

> ' (ÌÐ+ -Ìþ7ÌðÆ-Ì + ÌÐe ÐðX 7 (+ Ì7Æ4Ð Ì87 - -+Æ- Æ Æ+Ð4-

Licitacions col·lusòries

- O8 åÐ+4- æ7- Y-Ì +- Ñ. -..- - 4- Ð Æ (-+-Æð - Å Ð . Æ .4 . (+ÐRð.4 públics, amb obres o serveis similars o mitjos de la indústria, o amb preus de referència del mercat.
- Tots els licitadors ofereixen preus alts de manera reiterada.
- Els preus de les ofertes baixen bruscament quan nous licitadors participen en el procediment.
- ' . -Ìþ7Ìð Æ-4-+ð. Ð. +Ð(-+4ÐðXÐ %4 + Ð (Ð+ +Ðæð 4ð(7. ÌÐ 4+ÐÅ-
- L'adjudicatari subcontracta els licitadors perdedors.
- q-4+ . Ì8 åÐ+4- ð 7.7- . '(Ð+ ÐXÐ (Ð Ð. åÐ+4Ð. 4Ð Ð (Ð+ÆÐ 4-4æ 8 åÐ+4- æ7- Y-Ì +- Ð.4¾ þ7.4 (Ð+ . 4- ÌÐ ð Ì-+ ÌÐ (+Ð7. -ÆÆÐ(4-Å Ð supost del contracte, els preus de les ofertes són massa alts, massa pròxims, massa diferents, núme- + . + Ì . ð Æ (Ð4. Ð4Æ (

fðÆ4Ð Ì8ð 4Ð+Ð.. .

- Favoritisme inexplicable o inusual d'un contractista o venedor en particular.
- Acceptació contínua de preus alts i treball de baixa qualitat.
- € - (Ð+. - 4+ÐÅ- -Ì +- Ð Æ-++Ðæ-Ì- ÌÐ Æ 4+-Æ4-Æð (+Ð.Ð 4- ÌÐÆ sos o ho fa de forma incompleta.
- Una persona treballadora encarregada de contractació declina un ascens a una posició que deixa de tenir relació amb adquisicions.
- Una persona treballadora encarregada de contractació sembla tenir negocis pel seu compte.
- w Æð- ð4a-Æð Ð 4+Ð 7 - (Ð+. - 4+ÐÅ- -Ì +- Ð Æ-++Ðæ-Ì- ÌÐ Æ 4+-Æ4 productes.
- Augment inexplicable o sobtat de la riquesa o nivell de vida de la persona responsable de contractar en un ens públic.

Manipulació de les ofertes presentades

- Queixes dels licitadors.
- Manca de control i procediments inadequats de licitació.
- Indicis de canvis a les ofertes després de la seva recepció.
- Ofertes excloses per errors.
- Un licitador és descartat per raons dubtoses.
- ' (+ ÆÐÌð Ð 4 Ð. ÌÐÆ -+- ÌÐ.Ð+4 ð Ð. 4 + - - Æ R Æ-+ - æ+-4 ì-RÐ nombre mínim requerit.

Fraccionament de la despesa

- S'aprecien dues o més adquisicions amb un objecte similar efectuades a un adjudicatari idèntic per . 4- ÌÐ . ò ð4. -Ì Ð. . (Ð+ - 74ð ð4a-Æð ÌÐ (+ ÆÐÌð Ð 4. Ì8-Ìþ7ÌðÆ-Æ publicitat, o que exigirien procediments amb majors garanties de concurrència.
- wÐ(-+-Æð ð þ7.4ðeÆ-Ì- ÌÐ Ð. Æ (+Ð. (Ð+ ÐXÐ (Ð Æ 4+-Æ4Ð. .Ð(- estan ambdós per sota dels llindars de la licitació oberta.
- (+Ð. .Ð*<Ð Æð- . þ7.4 (Ð+ . 4- ÌÐ . ð Ì-+. Ì8 Å ðæ-Æð ÌÐ (7Å ðÆð4

Seguiment de les banderes vermelles i detecció de riscos sistèmics o puntuals

A banda de ser un seguit d'indicadors que ens permetin aixecar una alerta en el moment que puguem detec-
4-+- Ð - .ÐR- - ðåÐ.4-Æð Ñ. Æ RÐ ðÐ 4 +Ð- ð4a-+ 7 - +ÐRð.ð - 7

' .Ðæ7ð Ð 4 ÌÐ Ð. Å- ÌÐ+Ð. RÐ+ Ð Ð. Ð.(4 +Ð- ð4a-+ (Ð+ 8 +æ- +
denúncies, o per un grup generat ad hoc, com ara un possible grup d'avaluació de riscos.

qÐ+ 7 - Å- Ì- Ð.(4 **revisió dels diferents indicadors i veure si algun d'ells presenta una inci-dència** recurrent i desperta una alarma o si, per contra, no s'ha produït cap circumstància que provoqui una
- Ð+4- (. 7 - +ÐRð.ð *7Ð (4 -Æ (- Y-+ - ÌÐ . -(Ð. ÌÐ +ð.Æ - ÌÐ Ì

Ñ. Ð.(4 +Ð-Æð44a-+ 7-ÌÌðÆð - Æ .ð.4Ð 4 Ð - RÐ+ðeÆ-Æð Ì8- a
de contractació seleccionats per l'òrgan o unitat encarregada de revisar les banderes vermelles per la seva importància o recurrència, de manera exhaustiva o bé per mostreig.

.8ì- ÌÐ.Æ+ð4 - -4Ð+ð- ð4a-Æð Ì87 - Å- ÌÐ+- RÐ+ Ð - 4Ñ (Ð+*
si efectivament es detecta una situació potencialment fraudulenta o de frau consumat, serà necessari que l'organització analitzi si es tracta d'una incidència sistèmica '*7Ð (Ð+ 4- 4 (.- Ð *<Ð.4ð Ð
(+ ÆÐÌð Ð 4. ÌÐ 8Ð 4ð4-4 -ðXò Æ Ð . .Ð7. ÐÆ- ð. Ð. ÌÐ ÌÐ4ðbéÆÆð
si es tracta d'una irregularitat o infracció puntual.

9.2 Canal de denúncies

T- æ+-4 *7Ð ÐXð.4ÐðXÐ Æ- - . ÐX4Ð+ . ÌÐ ÌÐ 8 ÆðÐ. Æ -+- 8ì-Åð
#ð+ÐÆ4ðR- áßàè%àèâæ +Ð -4ðR- - -(+ 4ÐÆÆð ÌÐ Ð.(Ð+. Ð. *7Ð
determina que han de disposar de canal de denúncies totes les entitats jurídiques del sector públic.

Més enllà d'una obligació, la creació d'un canal intern de denúncies per part de l'ens local és un pas important en la constitució del sistema d'integritat. És una mesura que articula un mecanisme de detecció de possibles
ð++Ðæ7 -+ð4-4. (Ð+ (-+4 ÌÐ .Ð+RðÌ +.%Ð.(8Å ðÆ. ð *7Ð (4 -ðXò
-*7Ð.4 .Ð 4ð4 Æ 4+ðÅ7ÐðX - ðæð4ð -+ ð +Ðå +É-+ - Æ e- É- Ð Ð
del punt de vista de la detecció, persecució i correcció del frau i la corrupció.

wÐ .Ð ÐÆÐ..¾+ð- Ð 4 ÌÐ.Æ-+4-+ - (..ðÅð ð4-4 Ì8ì-Åð ð4-+ Æ-- - . Ìè
dència és habilitar canals telemàtics que compleixin un seguit de garanties, tot possibilitant l'ús d'altres canals com el presencial o el telefònic, si la persona alertadora així ho prefereix.

El procediment per a posar en funcionament el canal de denúncies consta dels següents passos, no necessàriament seqüencials:

Elaboració i aprovació de les normes reguladores del canal d'acord als requisits procedimentals respecte l'exercici de la potestat normativa per part de les administracions, contin-
æ74. - - O Ðð âè%áßàä Ì8à Ì8 Æ47Å+Ð ÌÐ q+ ÆÐÌð Ð 4
Æð . q8Å ð*7Ð.

Inclusió en el Registre d'Activitats de Tractament de dades personals el tractament de les dades dut a terme pel que fa a la gestió del canal Ì8-Æ +Ì - 8-+4ðÆ Ð âß Ì
áßàå%åæè ÌÐ q-+ - Ð 4 '7+ (Ð7 ð ÌÐ .Ð ÌÐ áæ Ì8-Å+
de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades.

Desenvolupament de l'aplicació informàtica

L'eina de canal de denúncies ha de permetre posar en coneixement de l'ens les conductes desenvolupades en el seu sí del mateix que siguin **susceptibles de ser contràries a dret, als principis ètics i a les regles de conductes de la Corporació** æ-+- 4ð 4 - Æ eÌÐ Æð- ð4-4 8- ð -4 '.ð -ðXò ì (+ÐåÐ+Ð la protecció davant qualsevol càstig o represàlia.

D'altra banda, el canal ha de permetre una **comunicació bidireccional**, entre la persona alertadora i l'òrgan gestor del canal, així com permetre adjuntar qualsevol tipus de document, imatge, vídeo, etc., per tal de poder descriure les circumstàncies de la conducta alertada. Així mateix, ha de permetre a la persona alertadora +Ð- ð4a-+ Ð .Ðæ7ð Ð 4 ÌÐ 8Ð.4-4 ÌÐ 4+- ð4-Æð ÌÐ - .ÐR- Æ 7 ðÆ-Æð

O- Æ+Ð-Æð ÌÐ Æ- - 4- ð Æ (+ÐRÐ7 - #ð+ÐÆ4ðR- - .Ð7 -+-4ðÆ Ð ç à .7 4- - Å Ð . ð 4Ð+ Æ74 +. . Æð- . ð Ì8-Æ +Ì - Å Ð .[7]. Així doncs, caldrà establir mecanismes amb la part social per tal de consultar la implantació del canal de denúncies i, en el cas que així es desplegui a l'estat, arribar a un acord.

El **funcionament del canal** (-+4ÐðX ÌÐ - ÌÐe ðÆð ÌÐ . .Ðæ<Ð 4. -.(ÐÆ4Ð. Æ -7 *7Ð tiva que el reguli:

Objectius i principis generals del canal	**Règim jurídic**	Àmbit d'aplicació	
		Objectiu	Subjectiu
Drets i obligacions de la persona que presenta la comunicació i de la persona a la qual s'atribueix la conducta comunicada	**Requisits i forma de presentació de les comunicacions o denúncies**	Òrgan gestor del canal	
Gestió de les comunicacions o denúncies			**Accés a la informació, publicitat i** Æ eÌÐ Æð- ð4-4 .
Admissió	(+ R-Æð tÐÆ - -Æð		

Objectius i principis generals del canal

L'objectiu del canal és **afavorir el coneixement de possibles situacions d'irregularitat** - 8 +æ- ð4a-Æð *7Ð Ì87 - - 4+- - Ð+- (Ì+ðÐ +Ð.4-+ .ð Ð Æð-ÌÐ. Ì Æ. æ-+- 4ÐðX - Æ eÌÐ Æ persona que posa en coneixement els fets. Juga un paper clau, per tant, en la **descoberta i prevenció d'infraccions i irregularitats** O- ð å + -Æð *7Ð Ð. +ÐÆ7 ð4þ- É- 4 Ð Æ- - - Ñ. (Ð+ **dels mecanismes previstos al sistema d'integritat**, i pot posar en alerta respecte situacions que els òrgans de control no hagin detectat. En aquest sentit, el canal de denúncies també ha de ser una eina que permeti, a partir de les alertes recollides, ð +-+ ð Æ -+ðe Æ-+, si escau, **el sistema d'integritat de les organitzacions i, concretament, el codi ètic i de conducta**.

Els **principis orientadors** del canal han de ser:

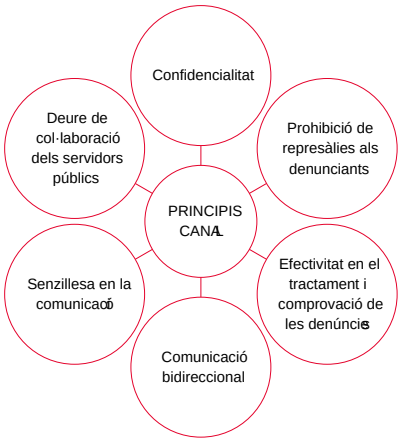

æ +4ðÆ Ð ç à #ð+ÐÆ4ðR- €' áßàè%àèâæ ÌÐ q-+ - Ð 4 '7+ (Ð7 ð ÌÐ .Ð ÌÐ áâ Ì8 Æ47Å+Ð ÌÐ
que informen sobre infraccions del Dret de la Unió

Règim jurídic

O8Ð . Æ- ì- ÌÐ ÌÐe **normativa reguladora** del canal de denúncies, així com establir altra normativa aplicable amb caràcter supletori, en el seu cas.

O- +Ðæ7 -Æð ÌÐ Æ- - ÌÐ ÌÐ 8 ÆðÐ. Ð 4 4 Æ-. ì-7+¾ ÌÐ +Ð.(ÐÆ4-+ relativa a la protecció de les persones que informen sobre infraccions del Dret de la Unió.

O- #ð+ÐÆ4ðR- áßàè%à**bases mínimes** que haurà d'incloure's en la regulació interna de tots els Estats membres en matèria de **protecció de les persones alertadores**, tal i com veiem en el considerant 104: "La present Directiva estableix normes mínimes i ha de ser possible per als Estats membres introduir o mantenir disposicions que siguin més favorables". En concret, els Estats membres han de:

- Assegurar que tota forma de **represàlia** de les persones alertadores estigui **prohibida**;
- **Vetllar perquè les entitats jurídiques**, tant en el **sector públic** com **privat**, introdueixin **canals interns de denúncia** per a assegurar la Æ eÌÐ Æð- ð4-4 de la identitat de les persones alertadores[8]
- Designar a les autoritats competents responsables de la denúncia externa i del seguiment.

Àmbit d'aplicació

-ÌÐeð+ (Ð+7-Å-Ì- 8¾ Åð4.7ÅþÐÆ4ð7ÌÐ Æ- - Ñ.-Ìð+*7ð .'-*7Ð.4.Ð 4ð4 .ðÅÑ -#ð+ÐÆ4ðR-áßàè%àèâæ ÆÐ YÐðX -Æ-(persones físiques, el cert és que amb caràcter general, el canals s'obren a **qualsevol persona**.

#8-4+-Å-Ì- Æ- -Æ 4-+ 8¾ Åð4 ÅþÐÆ4ð7ÌÐ Æ- - 4 4 ÌÐeð 4 Ð comunicacions:

- Ajuntament
- Entitats municipals, com organismes autònoms o entitats públiques empresarials municipals.
- wÆðÐ4-4.ð Ð 4ð4-4.*7Ð Æ 4+-Æ4ð -Å 8-þ7 4-Ð 4 'Æ-Ì+ +Ð.(Ð 4(
- tÐÆÐ(4+.ÌÐ.7ÅRÐ Æð .'ì Ìð.(.ð Ð Æ RÐ ð Ð.Å-.Ð.+ conductes fetes en el marc de l'actuació subvencionada per l'ajuntament.
- tÐ.4-Ì8+æ-ð.Ð. Ð 4ð4-4.ð. ÆðÐ4-4. .ðæ7ð (+Ð.Ð 4 8-þ +ÐðXð R 7 4¾+ð-Ð 4 - - (

---

8 En el sector privat aquesta obligació ve determinada pel nombre d'empleats de l'entitat, 50 o més, o les activitats que duu a terme '+4ðÆ Ð ç â ð ç ã(' Ð .ÐÆ4+(8Å ðÆ 8 Å ðæ-Æð .8ð(.- - 4 4Ð. Ð. Ð 4ð4-4. þ7 (ÌÐ ÐXð ð+ÌÐ 8 Å ðæ-Æð ÌÐ4Ð+ð-4. 7 ðÆð(ð. ð Ð 4ð4-4.'- Å (Å -Æð ð åÐ+ð + - els estats membres també podran preveure que diversos municipis comparteixin canals de denúncia interns o que aquests canals .ðæ7ð æÐ.4ð -4.(Ð+-74+ð4-4. 7 ðÆð(-. Æ þ7 4Ð.'ç è(

Drets i obligacions de la persona que presenta la comunicació i de la persona a la qual s'atribueix la conducta comunicada

(. ð (+4- 4 ðÌÐ 4ðeÆ-+ Ð . Ì+Ð4. ð ÌÐ7+Ð. ÌÐ Ð. (Ð+. Ð. *7Ð (+Ð.Ð 4Ð Ð
qui s'atribueix la conducta que es comunica.

La **persona alertadora** té dret a:

No rebre cap tipus de represàlia, discriminació, ni qualsevol altra conseqüència professional o personal o efecte negatiu per raó de la comunicació formulada.

Que es comprovin els fets o omissions comunicats.

O- æ-+- 4ð- Ì8- ð -4 ð Æ eÌÐ Æð- ð4-4

La **persona alertadora** té l'obligació de:

q+ (+Æð -+ 4 4- - ð å + -Æð ðÌÆ7Ð4-Æð ÌÐ
què disposi sobre el fet que es comunica.

Abstenir-se d'endegar comunicacions efectuades amb mala fe o abús de dret.

La **persona a la qual s'atribueix la conducta** té dret a:

La màxima reserva en les tasques d'investigació i gestió del cas.

Ser informada de la comunicació presentada, llevat que motivadament i d'acord amb el principi de proporcionalitat, l'òrgan gestor consideri

*7Ð Æ- - 4Ð ð+ Ð .ÐÆ+Ð4 Ð ÅÐ ÐeÆð Ì
investigació.

Que no es formuli cap recomanació ni conclusió que, de manera directa o indirecta, continguin referències nominals mentre no hagin tingut oportunitat real de conèixer els fets comunicats i de deixar constància del seu parer.

Que no s'informi ningú, ni es cedeixin les dades mentre la comprovació dels fets no faci palesa la

RÐ+.Ð Å - É- ÌÐ . åÐ4. Æ 7 ðÆ-4.

La **persona a la qual s'atribueix la conducta** té l'obligació de:

! -Å +-+ Ð - Æ (+ R-Æð ÌÐ . åÐ4.

En tot cas, i des del punt de vista de les obligacions de la persona alertadora, cal evitar l'establiment de requeriments formals estrictes en la comunicació que puguin desincentivar l'alerta, i, malgrat la persona de-

7 Æð- 4 *7Ð ì å- ÌÐ - - åÐ *7ÐÌ- (+ 4Ðæð Ì- .8ì- ÌÐ (-+4ð+ ÌÐ - .7(.ðÆ
onable en la certesa dels fets denunciats, per la qual cosa cal ser extremadament restrictiu a l'hora d'imposar obligacions a la persona alertadora.

Requisits i forma de presentació de les comunicacions o denúncies

- ÐX(ðÆð4-+ Ð . +Ð*7ð.ð4. ÌÐ Ð. Æ 7 ðÆ-Æð . ÌÐ 8 ÆðÐ. (Ð+ 4- ÌÐ
' +Ð -Æð - -ðX Ñ. Æ RÐ ðÐ 4 ðÌÐ 4ðeÆ-+ ð Æ 7 ðÆ-+ ÌÐ - Ð+- Æ -+- *7
de denúncies i què no, per tal d'evitar que hi entrin altres qüestions, com queixes i suggeriments. En tot cas, és necessari establir el procés de derivació cap a altres canals en cas que entrin qüestions que no són objecte del canal de denúncies.

#8- 4+- Å- Ì- - #ð+ÐÆ4ðR- áßàè%àèâæ Ð.4-Å ÐðX *7Ð Ð . Æ- - . ÌÐ ÌÐ 8 A
per escrit o verbalment, o d'ambdues maneres; la denúncia verbal ha de ser possible per via telefònica o altres sistemes de missatgeria de veu i, si ho sol·licita prèviament la persona alertadora, per mitjà d'una reunió presencial dins d'un termini raonable. No obstant, és recomanable **establir un mitjà telemàtic** que faciliti les comunicacions.

Òrgan gestor del canal

- ÌÐe ð+ 8 +æ- æÐ.4 + ÌÐ Æ- - ÌÐ ÌÐ 8 Æð**objectiu, transparent i imparcial** Ð Ð . (+ ÆÐ.. . ÌÐ +ÐÆÐ+Æ- ð +Ð. 7Æð ÌÐ Ð. ÌÐ 8 ÆðÐ. *7Ð Ð. å +
òrgan un **estatus singular** quant a **autonomia funcional** per tal de garantir el desenvolupament de les seves funcions amb **independència**.

L'òrgan gestor pot estar conformat per **persones de dins de l'organització**, o bé per **tercers**, tal i com esta-
Å Ð ð X - # ð + Ð Æ 4 ð R - á ß à è % à è â æ Ð Ð . Ð 7 - 4 ð Æ Ð ç ä Ð (+ Ð * 7 Ð
garanties adequades de respecte de la **independència**, la Æ e Ì Ð Æ ð - ð 4 - 4, la **protecció de dades** i el **secret**. Aquests tercers, i segons la Directi
poden ser proveïdors de plataformes de denúncia externa, assessors externs, auditors, representants sindicals o representants dels treballadors.

D'altra banda, és important que l'òrgan tingui **coneixements a nivell jurídic** i **conegui l'organització municipal**.

Vegem a continuació la composició dels òrgans de gestió de canals de denúncia ja implantats en quatre ajun-
4 - Ð 4 . - 4 - Ì Ð . 4 + - Ì Ð 4 + Ð . (Æ ð . + æ - ð 4 a - 4 ð R Ð . Ì ð å Ð + Ð 4 .

> Ajuntament de Barcelona: L'òrgan gestor de la Bústia ètica i de bon govern és la Direcció de Ser-
R Ð ð . Ì 8 ¾ ð . ð - Ì . Æ + ð 4 - - - # ð + Ð Æ Æ ð (Ð + - - } + - . (- + Ý Æ ð
Æ ð - Ì Ð t Ð Æ 7 + . . O Ð . U + Ð . + Ð æ 7 - Ì + Ð . ð Æ å Ð + Ð ð X Ð Ð
l'exercici de les funcions relatives a la Bústia ètica i de bon govern, actua amb independència funcional sense que pugui estar sotmesa a ordres jeràrquiques que en condicionin l'actuació,
Ð . (Ð Æ ð - Ð 4 (Ð * 7 Ð å - - - 4 Ð ð Ð 4 Ì Ð - Æ e Ì Ð Æ ð - ð 4 - 4 Ì
D'altra banda, s'estableix que els integrants de la Direcció de Serveis d'Anàlisi i les persones que
Ð . 4 ð æ 7 ð - Ì . Æ + ð 4 Ð . - 4 - . * 7 Ð . Ì Ð Æ (+ R - Æ ð ì - Ì Ð 4 Ð ð + - Æ
ra per exercir les funcions vinculades a la gestió de la bústia.

> Ajuntaments de Terrassa i de Lleida: + + Ð . (- - w ð Ì ð Æ - 4 7 + - T 7 ð Æ ð (-
i gestionar les comunicacions que es rebin a la Bústia Ètica. D'igual manera que en el cas de l'Ajuntament de Barcelona, a l'Ajuntament de Terrassa les Normes reguladores de la Bústia determinen que en l'exercici de les funcions relatives a la Bústia Ètica, la Sindicatura Municipal de Greuges actuarà amb independència funcional sense que pugui estar sotmesa a ordres jeràrqui-
* 7 Ð . * 7 Ð Ð Æ Ì ð Æ ð ð 8 - Æ 4 7 - Æ ð Ð . (Ð Æ ð - Ð 4 (Ð * 7 Ð å -
tat de les dades personals que tracti. Les persones adscrites a la Sindicatura que tinguin assig-
- Ì Ð . 4 - . * 7 Ð . R ð Æ 7 - Ì Ð . - - æ Ð . 4 ð Ì Ð - 8 . 4 ð - 4 4 ð Æ - ì - Ì Ð
de carrera.

> Ajuntament de Manresa: O 8 + æ - æ Ð . 4 + Ì Ð - Å 8 . 4 ð - Ý 4 ð Æ - Ñ . - ð . .
de conducta de l'Ajuntament de Manresa, integrada per electes de l'equip de govern i l'oposició,
4 Ý Æ ð Æ . + Ð . (. - Å Ð . Ì 8 + æ - ð 4 a - Æ ð ð + Ð Æ 7 + . . ì 7 - . ð Ì Ð .
Æ + Ð 4 - + ð % - Ì Ð 8 - þ 7 4 - Ð 4

(. + Ð Æ - - Å Ð * 7 Ð 8 + æ - Ì Ð æ Ð . 4 ð Ì Ð Æ - - 4 ð æ 7 ð ð Ì Ð (Ð Ì Ý Æ ð -
participació política directa per tal que quedi al marge de les dinàmiques polítiques i de funcionament intern de l'ens. Al - (ò 4 s'abordeu aquestes qüestions amb major profunditat.

Gestió de les comunicacions o denúncies

L'aspecte procedimental que garanteixi el bon funcionament del canal de denúncies és clau per a assegurar-ne l'efectivitat. Així doncs, cal establir procediments interns adequats per a la recepció i el seguiment de denúncies.

O - # ð + Ð Æ 4 ð R - á ß à è % à è â æ Ð . 4 - Å Ð ð X 7 - . Ý + ð Ð . Ì Ð + Ð * 7 ð . ð 4 . (+ Æ Ð Ì

> S'ha de portar un registre de les denúncies rebudes, en relació amb el qual s'han de complir els
+ Ð * 7 ð . ð 4 . Ì Ð Æ e Ì Ð Æ ð - ð 4 - 4 - * 7 Ý . 8 ì - å Ð 4 + Ð å Ð + Ý Æ ð -

T O - Ð Æ Ð . . ð 4 - 4 Ì 8 Ð Ð 4 + Ð 7 þ 7 . 4 ð e Æ - 4 Ì Ð + Ð Æ Ð (Æ ð Ì Ð - Ì Ð
set dies a partir de la recepció.

> La designació d'una persona o departament imparcial que sigui competent per a seguir les denúncies, que podrà ser la mateixa persona o departament que rep les denúncies i que mantindrà la comunicació amb el denunciant i, en cas necessari, sol·licitarà a aquest informació addicional i li donarà resposta.

> Un termini raonable per a donar resposta, que no serà superior a **tres mesos** - (-+4ð+ ÌÐ þ7.4ðe-Æ-4 ÌÐ +ÐÆÐ(Æð .ð Ð. R-+Ð Ð4+Ð 7 þ7.4ðeÆ-4 ÌÐ +ÐÆÐ(Æ partir del venciment del termini de set dies després si es fes la denúncia.
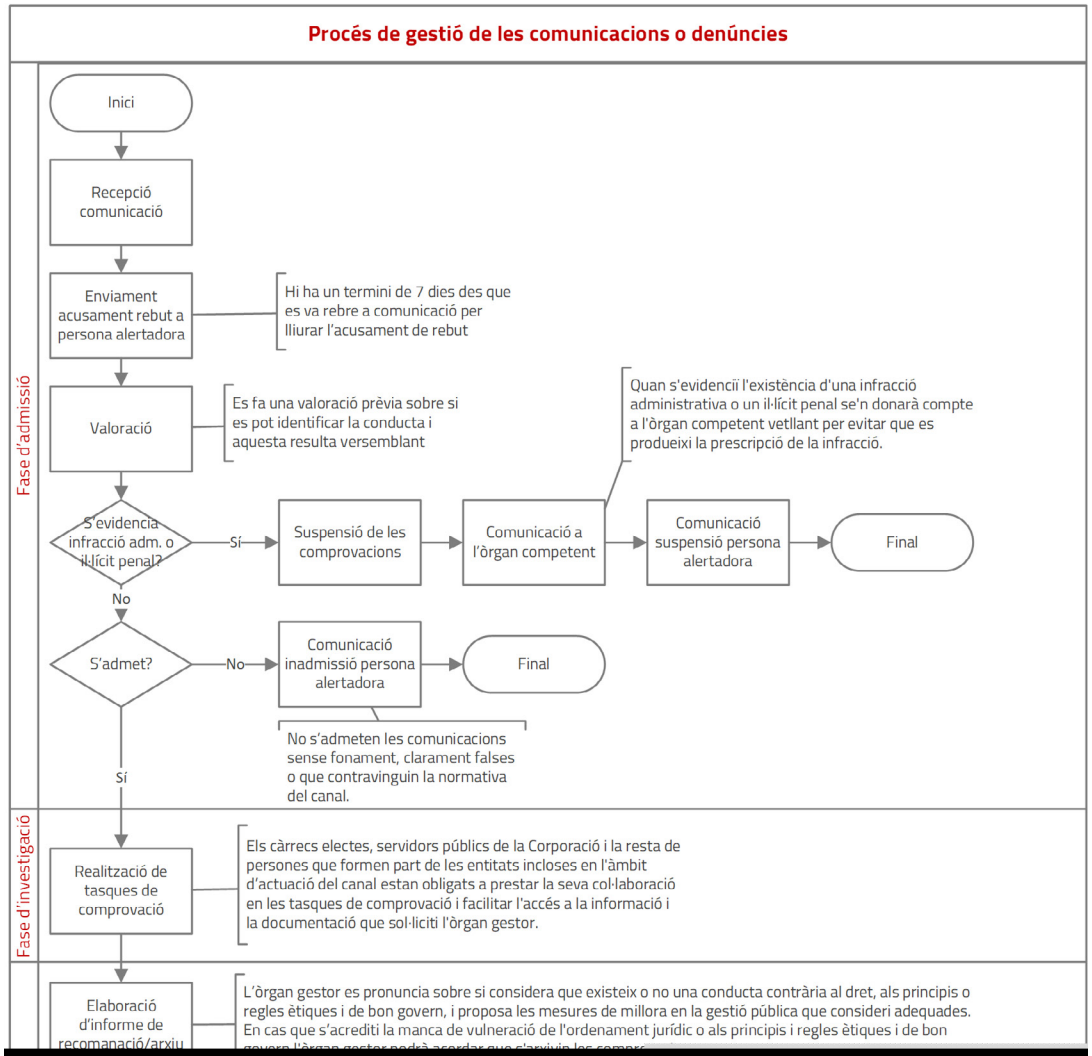
Es plasma a continuació el procés de gestió de comunicacions des de l'entrada al seu tancament.